

**SELECTIE VAN RECENTE PUBLICATIES BETREFFENDE DE RECHTSPRAAK
VAN HET GRONDWETTELIJK HOF - JUNI-SEPTEMBER 2019**

***SELECTION DES PUBLICATIONS RÉCENTES CONCERNANT LA JURISPRUDENCE
DE LA COUR CONSTITUTIONNELLE - JUIN-SEPTEMBRE 2019***

1. **ALGEMEEN - RECHT**
GÉNÉRALITÉS - DROIT
2. **GRONDWETTELIJK RECHT**
DROIT CONSTITUTIONNEL
3. **ADMINISTRATIEF RECHT**
DROIT ADMINISTRATIF
4. **BURGERLIJK RECHT - GERECHTELIJK RECHT - NOTARIAAT**
DROIT CIVIL - DROIT JUDICIAIRE - NOTARIAT
5. **HANDELS-, ECONOMISCH EN FINANCIËEL RECHT**
DROIT COMMERCIAL, ÉCONOMIQUE ET FINANCIER
6. **STRAFRECHT EN -RECHTSPLEGING**
DROIT PÉNAL ET PROCÉDURE PÉNALE
7. **SOCIAAL RECHT**
DROIT SOCIAL
8. **FISCAAL RECHT EN OPENBARE FINANCIËN**
DROIT FISCAL ET FINANCES PUBLIQUES
9. **EUROPEES EN INTERNATIONAAL RECHT**
DROIT EUROPÉEN ET INTERNATIONAL

1. ALGEMEEN - RECHT / GÉNÉRALITÉS - DROIT

Informatierecht

Droit de l'informatique

Clifford, D. & Ausloos, J., "Data Protection and the Role of Fairness", in: Albors-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 130-187.

Colette-Basecqz, N., "La responsabilité pénale liée au phénomène de cyberharcèlement et à ses différentes formes d'expression", in: Jacquemin, H., Degueldre, M., Preumont, H., e.a., (coord.), *Responsabilités et numérique*, Actes du colloque du 1er juin 2018, (Jeune barreau de Namur), Limal, Anthemis, 2018, 35-61.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 40-42 et 44

Besproken / Commenté(s) : 2006/071 (p. 40, 42), 2009/076 (p. 40, 42), 2006/098 (p. 40, 42), 2007/075 (p. 41-42)

Zie ook / Voir aussi : 2011/198

Rechtstheorie en -filosofie

Théorie et philosophie du droit

Bailleux, A., "Le dernier jugement", *R.I.E.J.* 2019, n° 82, 77-90.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : dossier «Jurisfictio» («droit raconté»); conte juridique résumé par l'auteur comme suit:
«Arrivé au bout de sa carrière à la Cour constitutionnelle, un juge ambitieux se voit confier un dernier *hard case*. Cette ultime mission «herculéenne» l'amène à développer une méthode inattendue pour trouver la bonne réponse...»

Meirlaen, M., "Teleologische interpretatie. Mogelijkheden en grenzen", *NjW* 2019, 494-508.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 501

2. GRONDWETTELIJK RECHT / DROIT CONSTITUTIONNEL

Grondwettelijk recht Droit constitutionnel

Van Meerbeeck, J., "Droit public et droit privé: ni *summa ni divisio*?", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P.O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 9-56.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 44 et 48-55

Besproken / Commenté(s) : 2003/032 (p. 51, 55), 1996/032 (p. 50-51), 2018/106 (p. 52), 2009/017 (p. 52)

Zie ook / Voir aussi : 2007/135

Grondwet Constitution

Popelier, P. & Van de Heyning, C., "The Belgian Constitution: The Efficacy Approach to European and Global Governance", in: Albi, A. & Bardutsky, S., (eds.), *National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law. National Reports*, The Hague, Asser Press, 2018, 1225-1270.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2001/033 (p. 1232-1233), 2005/124 (p. 1243), 2007/128 (p. 1244), 2007/081 (p. 1247-1248), 2009/128 (p. 1244 e.a.), 2011/028 (p. 1245), 1997/006 (p. 1251)

Zie ook / Voir aussi : 1991/026, 1994/033, 1994/076, 1994/077, 1995/081, 1996/034, 1996/076, 1998/120, 1999/102, 2001/049, 2002/151, 2003/106, 2004/106, 2004/136, 2004/159, 2004/202, 2005/028, 2005/126, 2005/131, 2006/151, 2007/010, 2008/010, 2008/098, 2009/103, 2010/091, 2010/130, 2011/041, 2011/089, 2011/116, 2012/077, 2013/007, 2013/181, 2015/084, 2018/096

Velaers, J. & Van Drooghenbroeck, S., "L'article 187 de la Constitution et la problématique de la protection des droits et libertés dans les états d'exception", in: Vandenbossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 1-49.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 17

Directe werking (verdrag) Effet direct (traité)

Zglinski, J., "Doing Too Little or Too Much? Private Law Before the European Court of Human Rights", in: Albors-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 98-3-26.

Algemene rechtsbeginselen Principes généraux du droit

Corthaut, T., Riemslag, J., Van Eeckhoutte, D., Vanneste, F. & Van Nieuwenhove, J., "Behoorlijke wetgeving in de adviespraktijk van de afdeling wetgeving van de Raad van State (2017 en 2018)", *T.V.W.* 2019, 82-106.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 92, 100 en 105

Zie ook / Voir aussi : 1997/040, 1997/045, 1999/128, 2000/127, 2004/105, 2007/071, 2007/086, 2008/067, 2008/157, 2009/040, 2009/042, 2009/100, 2009/115, 2009/141, 2009/163, 2010/002, 2011/004, 2011/013, 2011/044, 2013/063, 2014/080, 2016/025, 2016/159, 2018/138, 2019/036

de Jonghe, D. & de Pierpont, G., "L'influence des principes généraux du droit sur les contrats", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P.O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 77-121.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 93, 109-112 et 118-119

Besproken / Commenté(s) : 2010/149 (p. 93), 2003/032 (p. 111-112)

Zie ook / Voir aussi : 2005/029, 2008/067, 2008/172, 2017/104

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens Convention européenne des droits de l'homme

---

Zglinski, J., "Doing Too Little or Too Much? Private Law Before the European Court of Human Rights", in: Albers-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 98-3-26.

Raad van Europa (rechtsplegingen van internationale rechtsbescherming) Conseil de l'Europe (procédures de protection juridique internationale)

Burgorgue-Larsen, L., "Chronique de jurisprudence européenne comparée (2018)", *RDP* 2019, 1101-1126.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1123-1124

Besproken / Commenté(s) : 2018/126 (p. 1123-1124)

Gelijkheid en niet-discriminatie Egalité et non-discrimination

---

Sinoy, M., "Directe of indirecte discriminatie: sanctie blijft gelijk", commentaar bij GwH, arrest nr. 110/2019, 10 juli 2019, *Juristenkrant* 25 september 2019, nr. 394, 1.

Noot / Note : 2019/110

Zie ook / Voir aussi : 2009/017, 2018/070

Gelijkheid van man en vrouw Egalité entre homme et femme

Cannoot, P., "Grondwettelijk Hof wil wettelijke ruimte voor genderdiversiteit", commentaar bij GwH, arrest nr. 99/2019, 19 juni 2019, *Juristenkrant* 26 juni 2019, nr. 392, 1 en 3.

Noot / Note : 2019/099

D'Espallier, A., "Transgenderwet gedeeltelijk vernietigd - Grondwettelijk Hof zet haakjes bij de hokjes M en V", noot onder GwH, arrest nr. 99/2019, 19 juni 2019, *T.J.K.* 2019, 281-287.

Noot / Note : 2019/099

Renauld, B. & Verdussen, M., "XXXIVe Table Ronde Internationale de justice constitutionnelle: Egalité, genre et Constitution, Aix-en-Provence, 7-8 septembre 2018 - Belgique", *A.I.J.C.* 2018, 149-174.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim; voy. not. p. 153-154 (référence à l'affaire pendante n° 6813, qui a abouti à l'arrêt n° 99/2019 du 19 juin 2019)

Besproken / Commenté(s) : 2004/159 (p. 152), 2012/093 (p. 155-156, 161-162), 2012/094 (p. 155-156), 2015/094 (p. 155-156), 2019/019 (p. 156-157, 163), 1991/039 (p. 157-158), 2013/163 (p. 158-159), 2002/161 (p. 165-166), 2012/026 (p. 166-167), 2012/145 (p. 172-173), 2012/072 (p. 174)

Zie ook / Voir aussi : 2018/055

Recht op eerbiediging van het privé-leven Droit au respect de la vie privée

---

Clifford, D. & Ausloos, J., "Data Protection and the Role of Fairness", in: Albers-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 130-187.

Degrave, E., "Protection des données et comités sectoriels: avant et après le RGPD", note d'observations sous C. C., 8 novembre 2018, n° 153/2018, *R.D.T.I.* 2018, n° 3, 91-97.

Noot / Note : 2018/153

P.H., Note sous C.C., 14 mars 2019, n° 43/2019, *J.L.M.B.* 2019, 1119.

Noot / Note : 2019/043

Besproken / Commenté(s) : 2019/044

Vandevelde, M., "Advocaten ontsnappen niet aan btw-listing", commentaar bij GwH, arrest nr. 43/2019, 14 maart 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 9.

Noot / Note : 2019/043

X., "Liga's trekken naar Grondwettelijk Hof tegen de vingerafdruk", *TvMR* 2019, nr. 2, 2.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : verwijzing naar de hangende zaken met rolnrs. 7202 en 7203

Artikel 8 Handv. Grondrechten EU

Article 8 Ch. dr. fond. UE

Clifford, D. & Ausloos, J., "Data Protection and the Role of Fairness", in: Albors-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 130-187.

Artikel 8 EVRM

Article 8 CEDH

Cerulus, U., *Een statuut voor de zorgouder in het licht van de grondrechtenbescherming*, Brugge, Die Keure, 2019, XIX-560 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 7-8, 11-12, 17-20, 141-146, 168, 321, 467 en 506

Besproken / Commenté(s) : 2003/134 (p. 141-146, 168)

Zie ook / Voir aussi : 2010/144, 2011/020, 2011/054, 2011/096, 2012/061, 2012/093, 2012/094, 2012/103, 2013/029, 2013/030, 2013/046, 2013/096, 2013/105, 2013/139, 2013/147, 2013/165, 2014/016, 2014/046, 2014/048, 2014/118, 2014/127, 2014/139, 2014/145, 2015/035, 2015/038, 2015/094, 2015/101, 2015/102, 2015/126, 2015/168, 2016/018, 2016/116, 2017/024, 2017/025, 2017/095, 2017/131, 2019/093

De Raedt, S., "Machtiging tot huisvisitatie van de fiscus moet wel degelijk worden gemotiveerd", noot onder GwH, arrest nr. 104/2019, 27 juni 2019, *NjW* 2019, 610.

Noot / Note : 2019/104

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 610)

Jansen, T., "Visitatie woning: Grondwettelijk Hof schept klaarheid. En EHRM nunanceert ... in geval van visitatie bij derden", *Fisc. Act.* 2019, nr. 26, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 2)

Vrijheid van mening en van meningsuiting

Liberté d'opinion et d'expression

Cloots, E. & Van Diest, T., "VTM mag «Cold Case» toch uitzenden van de rechter. Het resultaat is juist, nu nog de redenering...", *TvMR* 2019, nr. 2, 9-12.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 14-15

Besproken / Commenté(s) : 2016/062 (p. 15)

Cloots, E., "Het recht om (andermans) mening niet te hoeven uiten. Over klimaatmarsen, huwelijkstaarten en nieuwkomersverklaringen", *T.B.P.* 2019, 375-384.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 375, 378-379 en 382

Besproken / Commenté(s) : 2018/126 (p. 378)

Zie ook / Voir aussi : 1993/065, 1993/086, 2015/034, 2016/066

Artikel 25 GW

Article 25 Const.

Isgour, M., "Va-t-on vers la fin d'une impunité pénale des atteintes à l'honneur et à la réputation commises sur Internet?", note d'observations sous Corr. Liège, div. Liège (16e ch.), 7 septembre 2018 et sous Liège (18e ch. corr.), 28 mai 2019, *R.D.T.I.* 2019, n° 72, 79-88.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 87

Openbaarheid van bestuur (artikel 32 GW) - vrijheid van mening en van meningsuiting

Transparence administrative (article 32 Const.) - liberté d'opinion et d'expression

---

Henry, P., "La transparence administrative confrontée au secret professionnel", obs. sous CRAIE, 26 juin 2018, *J.L.M.B.* 2019, 1149-1154.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1150 et 1154

Zie ook / Voir aussi : 2008/010

Artikel 10 EVRM

Article 10 CEDH

Cloots, E., "Het recht om (andermans) mening niet te hoeven uiten. Over klimaatmarsen, huwelijkstaarten en nieuwkomersverklaringen", *T.B.P.* 2019, 375-384.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 375, 378-379 en 382

Besproken / Commenté(s) : 2018/126 (p. 378)

Zie ook / Voir aussi : 1993/065, 1993/086, 2015/034, 2016/066

Petitierecht (artikel 28 GW)

Droit de pétition (article 28 Const.)

Muyllé, K., "Kroniek Parlementair recht: Wijzigingen van het petitierecht", *T.B.P.* 2019, 387-388.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 388

Zie ook / Voir aussi : 1990/026

Recht op, vrijheid van en gelijkheid inzake onderwijs

Droit à l'enseignement, liberté d'enseignement et égalité en matière d'enseignement

---

Delgrange, X., "L'enchâssement du cours de religion dans la Constitution. Une nouvelle version de la fable du chêne et du roseau?", *T.O.R.B.* 2019, 341-348.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2017/045 (p. 341), 2015/034 (p. 344-347)

Vrijheid van onderwijs (artikel 24, § 1, GW) **Liberté de l'enseignement (article 24, § 1er, Const.)**

Devriendt, S., "Godsdienstvrijheid en onderwijsvrijheid binnen het Vlaams officieel onderwijs: de verhouding tussen de internationale/Europese en grondwettelijke bepalingen en de schoolreglementen", *T.O.R.B.* 2018-2019, 323-340.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 332-333

Zie ook / Voir aussi : 2011/040

Lievens, J., "Eindtermen 2.0: de nieuwe onderwijsdoelen in het licht van de onderwijsvrijheid", *T.O.R.B.* 2018-2019, 356-381.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 361-363, 366-368, 370, 373-374, 377 en 379

Besproken / Commenté(s) : 1996/076 (p. 361-363, 366-368, 377, 379)

Zie ook / Voir aussi : 1992/025, 1992/028, 1993/018, 1995/085, 1998/019, 1998/085, 1999/019, 2001/049, 2003/001, 2004/067, 2005/167, 2007/106, 2007/132, 2009/107, 2009/168, 2014/080

Lievens, J., "Van oppergod tot bijgedachte. De onderwijsvrijheid in het licht van zestig jaar Schoolpact en dertig jaar staatshervorming", *T.O.R.B.* 2018-2019, 283-302.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Zie ook / Voir aussi : 1992/025, 1992/026, 1992/027, 1992/028, 1994/040, 1996/076, 1998/019, 1998/110, 1999/019, 2001/049, 2003/131, 2004/067, 2005/044, 2005/048, 2009/107, 2009/168, 2014/080, 2015/060

Sabbe, M.H., "Actieve versus passieve onderwijsvrijheid? Dertig jaar rechtspraak Grondwettelijk Hof en Raad van State: kan men gewagen van een nieuw schoolpact?", *T.O.R.B.* 2018-2019, 436-438.

Vrijheid van godsdienst en eredienst **Liberté de religion et de culte**

Devriendt, S., "Godsdienstvrijheid en onderwijsvrijheid binnen het Vlaams officieel onderwijs: de verhouding tussen de internationale/Europese en grondwettelijke bepalingen en de schoolreglementen", *T.O.R.B.* 2018-2019, 323-340.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 332-333

Zie ook / Voir aussi : 2011/040

Ninane, G., "Jurisprudence sur le voile intégral: suite et fin?", note sous Cour eur. D.H., arrêt Belcacemi et Oussar c. Belgique du 11 juillet 2017, *A.P.* 2019, 119-124.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 120

Vrielink, J. & Lievens, J., "Het verbod op religieuze kentekens (nogmaals) uit de doeken gedaan. De casus van het (gemeenschaps)onderwijs", *T.O.R.B.* 2018-2019, 349-353.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 349 en 352-353, met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6927

Zie ook / Voir aussi : 2011/040

Vrijheid van taalgebruik **Liberté d'emploi des langues**

De Weerd, A. & Naudts, W., "Taalkeuze en taalregister in de randgemeenten - voorgeschiedenis en « compomisé à la belge »", *T. Gem.* 2019, 49-59.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 49-52

Besproken / Commenté(s) : 1986/009 (p. 52), 1986/010 (p. 52), 1986/029 (p. 52), 1998/026 (p. 52)

Zie ook / Voir aussi : 1996/054, 1998/022, 1999/050, 2000/056, 2001/145

Artikel 49 Handv. Grondrechten EU

Article 49 Ch. dr. fond. UE

Kuisma, M., "Jurisdiction, Rule of Law, and Unity of EU Law in *Rosneft*", in: Albors-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 3-26.

Artikel 13 EVRM

Article 13 CEDH

Gaudin, T., "A propos de l'arrêt *G.K. c. Belgique* et de la vérification des pouvoirs: reculer pour mieux sauter? (obs. sous Cour eur. dr. h., arrêt *G.K. c. Belgique*, 21 mai 2019)", *Rev. trim. D. H.* 2019, 979-995.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 984

Zie ook / Voir aussi : 1987/034, 2000/020, 2000/081, 2003/030, 2009/152

Afwijkingen van het beschermingsregime van internationale grondrechten

Dérogations au régime de protection internationale des droits fondamentaux

---

Delhaise, E., "Chapitre 2. Les infractions terroristes", in: Delhaise, E., *Infractions terroristes*, (Droit pénal), Bruxelles, Larcier, 2019, 25-73.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 34-35, 48-50 et 66-68

Besproken / Commenté(s) : 2005/125 (p. 34-35), 2018/031 (p. 48-50), 2018/008 (p. 66-68)

Delhaise, E., "La dénonciation en matière de terrorisme: coup d'arrêt de la Cour constitutionnelle", commentaire sur C.C., 14 mars 2019, n° 44/2019, <http://www.justice-en-ligne.be/article1209.html> (02/08/2019).

Noot / Note : 2019/044

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Nouwynck, L., "Institutions de sécurité sociale, travailleurs sociaux, secret professionnel et terrorisme: la Cour constitutionnelle remet les pendules à l'heure", note sous C.C., 14 mars 2019, n° 44/2019, *Rev. dr. commun.* 2019, n° 2, 21-26.

Noot / Note : 2019/044

Velaers, J. & Van Drooghenbroeck, S., "L'article 187 de la Constitution et la problématique de la protection des droits et libertés dans les états d'exception", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 1-49.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 17

Artikel 15 EVRM

Article 15 CEDH

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Artikel 3, Eerste Protocol EVRM Article 3, Premier Protocole CEDH

Gaudin, T., "A propos de l'arrêt G.K. c. Belgique et de la vérification des pouvoirs: reculer pour mieux sauter? (obs. sous Cour eur. dr. h., arrêt G.K. c. Belgique, 21 mai 2019)", *Rev. trim. D. H.* 2019, 979-995.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 984

Zie ook / Voir aussi : 1987/034, 2000/020, 2000/081, 2003/030, 2009/152

Muyllé, K., "Kroniek Parlementair recht: EHRM veroordeelt «gedwongen» ontslag senator", *T.B.P.* 2019, 392-395.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 392

Zie ook / Voir aussi : 1987/034, 2000/081, 2003/030

Europees burgerschap Citoyenneté européenne

Loobuyck, P., "Burgerschapseducatie in Vlaanderen. Het politiek liberalisme als filosofisch kader", *T.O.R.B.* 2018-2019, 310-322.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 317

Zie ook / Voir aussi : 1996/076, 2001/049

Economische, sociale en culturele grondrechten Droits économiques, sociaux et culturels fondamentaux

---

Bijnens, D. & Bortels, H., "Het wetgevend voorbehoud uit artikel 23 van de Grondwet: de afdeling Wetgeving van de Raad van State zet de puntjes op de i", *T.V.W.* 2019, 138-144.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2016/012 (p. 143-144)

Zie ook / Voir aussi : 1999/104, 2009/073, 2012/036, 2013/110, 2014/062, 2015/024, 2015/047, 2015/118, 2016/037, 2016/042, 2017/010, 2017/030, 2017/071, 2017/107, 2017/108, 2017/135, 2017/150, 2018/018, 2018/062, 2018/077, 2018/086, 2018/095, 2018/101, 2018/104, 2018/125, 2018/128, 2019/001, 2019/105

Dumont, D., "Le principe de *standstill* comme instrument de rationalisation du processus législatif en matière sociale. Un plaidoyer illustré", *J.T.* 2019, 601-611 (partie 1) et 621-628 (partie 2).

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim (+ voy. p. 611, référence à l'affaire pendante n° 7016)

Noot / Note : 2019/006

Besproken / Commenté(s) : 2014/095 (p. 603), 2015/133 (p. 608-609), 2018/077 (p. 609-610)

Recht op eerbiediging van eigendom Droit au respect des biens

---

De Smedt, P., "Grondwettelijk Hof scherpt vergunningsplicht voor verkavelen terug aan", commentaar bij GwH, arrest nr. 80/2019, 23 mei 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 4.

Noot / Note : 2019/080

Rechten van het kind Droits de l'enfant

Breuls, L., "De vreemdelingenrechtelijke opsluiting van begeleide minderjarigen", noot onder RvS 4 april 2019, nr. 244.190, *T.J.K.* 2019, 295-304.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 299 en 301

Zie ook / Voir aussi : 2013/166

Rechten en vrijheden (van vreemdelingen) Droits et libertés (des étrangers)

Janssens, S., "Accès au dossier administratif et Règlement de Dublin: suite... et pas fin", obs. sous CCE, n° 216.991, 18 février 2019, *Rev. dr. étr.* 2019, 237-240.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 240

Toegang en verblijf Accès et séjour

Breuls, L., "De vreemdelingenrechtelijke opsluiting van begeleide minderjarigen", noot onder RvS 4 april 2019, nr. 244.190, *T.J.K.* 2019, 295-304.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 299 en 301

Zie ook / Voir aussi : 2013/166

De Bondt, W., "De rechtspositie van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België: naar het stapsgewijs erkennen van bekwaamheid en het breder invullen van het overwegen van diens belang", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 131-151.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 133-134 en 143

Besproken / Commenté(s) : 2003/106 (p. 133-134, 143)

De Keyzer, F. & Put, J., "De niet-begeleide minderjarige vreemdeling in de (reguliere) jeugdhulp en de pleegzorg", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 389-401.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 390

Zie ook / Voir aussi : 1996/072

Fontignie, I., "L'interdiction d'entrée: questions d'actualité", *Rev. dr. étr.* 2019, 123-132.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 124-127

Besproken / Commenté(s) : 2019/112 (p. 124-127)

Fournier, K., "Duurzame oplossingen voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen: pistes voor de toekomst", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 279-291.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 284

Zie ook / Voir aussi : 2013/106

Janssens, S., "Accès au dossier administratif et Règlement de Dublin: suite... et pas fin", obs. sous CCE, n° 216.991, 18 février 2019, *Rev. dr. étr.* 2019, 237-240.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 240

Pede, Ph. & Delwiche, E., "De specifieke voorgedij voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 113-130.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 114 en 120

Besproken / Commenté(s) : 2013/106 (p. 114, 120)

Vanderscheuren, N., "Niet-begeleide minderjarigen en gezinshereniging", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 295-334.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 296, 298, 302 en 305

Zie ook / Voir aussi : 2008/095, 2013/121

Verhellen, J. & Den Haese, S., "De wet frauduleuze erkenningen - Nieuw hoofdstuk in de strijd tegen het gebruik van het familierecht voor verblijfsrechtelijke doeleinden", *R.W.* 2018-2019, 1682-1697.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 1697 met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6876

Belgische Staat - grondgebied

État belge - territoire

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Taalgebieden

Régions linguistiques

De Weerd, A. & Naudts, W., "Taalkeuze en taalregister in de randgemeenten - voorgeschiedenis en «compromis à la belge»", *T. Gem.* 2019, 49-59.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 49-52

Besproken / Commenté(s) : 1986/009 (p. 52), 1986/010 (p. 52), 1986/029 (p. 52), 1998/026 (p. 52)

Zie ook / Voir aussi : 1996/054, 1998/022, 1999/050, 2000/056, 2001/145

Referendum

Référendum

Bouvy, A.S. & Heraut, A., "La consultation populaire en Région wallonne", *Rev. b. dr. const.* 2019, 3-88.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 34-36 et 69-72

Herziening van 1993

Révision de 1993

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Wetsevaluatie

Suivi législatif

Thijs, D., "Rapport du procureur général près la Cour de cassation au Comité parlementaire chargé du suivi législatif", in: X., *Cour de cassation de Belgique. Rapport annuel 2018*, Bruxelles, Larcier, 2019, 150-172.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 150-152, 159, 161-162 et 167-169

Besproken / Commenté(s) : 2016/131 (p. 150-151), 2018/009 (p. 150-151), 2018/035 (p. 150-151), 2008/122 (p. 159), 2017/102 (p. 161-162), 2014/185 (p. 161)

Zie ook / Voir aussi : 2016/022

Thijs, D., "Verslag van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie aan het parlementair comité belast met de wetsevaluatie", in: X., *Hof van Cassatie van België. Jaarverslag 2018*, Brussel, Larcier, 2019, 156-179.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 156-157, 161, 165, 168-169 en 174-176

Besproken / Commenté(s) : 2016/131 (p. 156-157), 2018/009 (p. 156-157), 2018/035 (p. 156-157), 2008/122 (p. 165), 2017/102 (p. 169), 2014/185 (p. 168)

Zie ook / Voir aussi : 2016/022

Lopende zaken

Affaires courantes

Pas, W., "Omtrent de lopende zaken", in: Vandenbossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 215-263.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 242, 247 en 251

Zie ook / Voir aussi : 2011/161, 2013/070

Koning

Roi

Clesse, C.E., "Les donations royales et le droit social", *J.T.T.* 2019, 293-303.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 296 et 299-302

Besproken / Commenté(s) : 2017/135 (p. 296), 2012/041 (p. 299-300), 1998/125 (p. 300)

Overheidsaansprakelijkheid

Responsabilité de l'autorité

Bries, N., De Meeus, C. & Minguet, C., "La Cour de cassation, juge et partie dans une action en responsabilité contre l'Etat", note sous C.C., 23 février 2017, n° 29/2017, *A.P.* 2019, 38-43.

Noot / Note : 2017/029

Besproken / Commenté(s) : 2014/099 (p. 39)

Coppée, T. & Lambert de Rouvroy, M., "La responsabilité des pouvoirs publics: vers un régime unique?", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P.O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 307-362.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 309-310, 314, 318-319, 324, 326, 328, 333-334, 344-347, 349, 354-356 et 361-362

Besproken / Commenté(s) : 2018/106 (p. 309-310, 324), 2014/099 (p. 314, 349-351), 1998/132 (p. 318-319), 2017/100 (p. 328), 2017/029 (p. 349-350)

Cornélis, L., "La responsabilité civile, instrument méconnu du droit public", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P. O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 57-75.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 59-60 et 69

Zie ook / Voir aussi : 2016/034, 2018/061, 2018/076, 2018/077

Hof van Cassatie

Cour de cassation

Van Der Haegen, M., "Omgaan met omgaan. Een kwalitatief empirisch onderzoek naar de omkeringen in de cassatierechtspraak", *T.P.R.* 2019, 197-302.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 204, 215, 223-224, 226, 229, 232, 238-240 en 251

Besproken / Commenté(s) : 2003/124 (p. 229), 2003/170 (p. 239-240)

Zie ook / Voir aussi : 1991/018, 1996/039, 1997/058, 2003/089, 2005/166, 2006/102, 2007/162, 2009/191, 2011/125

Externe prejudiciële procedures Procédures préjudicielles externes

---

Massin, I., “BTW-statuuat van chirurgische en paramedische prestaties op losse schroeven”, commentaar bij HvJ, C-597/17, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie e.a., *Fiscoloog* 2019, nr. 1620, 3-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim, met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6813

Besproken / Commenté(s) : 2017/106 (p. 3-5)

Massin, I., “TVA. Prestations «esthétiques» et paramédicales: statut TVA boíteux”, commentaire sur C.J.U.E., 27 juin 2019 (Belgisch Syndicaat van Chiropraxie e.a. c. Ministerraad), C-597/17, *Fiscoloog* 2019, n° 1620, 3-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim, avec référence à l’affaire pendante n° 6813

Besproken / Commenté(s) : 2017/106 (p. 3-5)

Popelier, P. & Van de Heyning, C., “The Belgian Constitution: The Efficacy Approach to European and Global Governance”, in: Albi, A. & Bardutsky, S., (eds.), *National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law. National Reports*, The Hague, Asser Press, 2018, 1225-1270.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2001/033 (p. 1232-1233), 2005/124 (p. 1243), 2007/128 (p. 1244), 2007/081 (p. 1247-1248), 2009/128 (p. 1244 e.a.), 2011/028 (p. 1245), 1997/006 (p. 1251)

Zie ook / Voir aussi : 1991/026, 1994/033, 1994/076, 1994/077, 1995/081, 1996/034, 1996/076, 1998/120, 1999/102, 2001/049, 2002/151, 2003/106, 2004/106, 2004/136, 2004/159, 2004/202, 2005/028, 2005/126, 2005/131, 2006/151, 2007/010, 2008/010, 2008/098, 2009/103, 2010/091, 2010/130, 2011/041, 2011/089, 2011/116, 2012/077, 2013/007, 2013/181, 2015/084, 2018/096

Hof van Justitie van de Europese Unie Cour de justice de l’Union européenne

---

Burgorgue-Larsen, L., “Chronique de jurisprudence européenne comparée (2018)”, *RDP* 2019, 1101-1126.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1123-1124

Besproken / Commenté(s) : 2018/126 (p. 1123-1124)

Cloots, E. & Sottiaux, S., “Constitutioneel recht. Het EU-recht voor het Grondwettelijk Hof”, in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 115-136.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim; zie ook p. 121 voor verwijzing naar de zaak met rolnr. 5808 die heeft geleid tot het arrest nr. 24/2015 van 5 maart 2015

Besproken / Commenté(s) : 2009/103 (p. 130)

Zie ook / Voir aussi : 2001/110, 2003/118, 2004/132, 2005/124, 2005/125, 2005/126, 2005/128, 2005/159, 2005/186, 2006/051, 2006/135, 2006/137, 2007/081, 2007/128, 2008/010, 2008/012, 2008/095, 2008/101, 2008/140, 2009/011, 2009/017, 2009/128, 2009/182, 2010/029, 2010/083, 2010/149, 2011/001, 2011/049, 2011/050, 2011/089, 2011/112, 2011/116, 2011/179, 2011/197, 2012/145, 2013/117, 2013/121, 2013/144, 2013/145, 2013/146, 2014/001, 2014/061, 2016/062

Brussels Hoofdstedelijk Gewest Région de Bruxelles-Capitale

Beckers, N., “Brussel als zetel van de federale regering”, in: Vandenbossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 163-176.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 165

Onderwijs (bevoegdheid van de gemeenschappen) Enseignement (compétence des communautés)

Janssens, W., "Bevoegdheidsverdeling inzake onderwijs. Is nu een homogeen bevoegdheidsbeleid verzekerd en/of dringt een grondwetsherziening zich op?", *T.O.R.B.* 2018-2019, 433-435.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 434-435

Zie ook / Voir aussi : 2018/157

Taalgebruik in bestuurszaken Emploi des langues en matière administrative

---

Bernaerts, J., "Meertaligheid in de contacten tussen eentalige plaatselijke diensten en anderstalige inwoners", *T.B.P.* 2019, 307-328.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 322

Zie ook / Voir aussi : 1986/017

Ruimtelijke ordening en stedenbouw (bevoegdheid van de gewesten) Urbanisme et aménagement du territoire (compétence des régions)

De Smedt, P., "Grondwettelijk Hof scherpt vergunningsplicht voor verkavelen terug aan", commentaar bij GwH, arrest nr. 80/2019, 23 mei 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 4.

Noot / Note : 2019/080

De Wolf, C., "De eerste toepassing van de lus door de RvVb: het begin van een succesverhaal?", noot onder RvVb 19 februari 2019, nr. A/1819/0645, Ringoir, *T.R.O.S.* 2019, nr. 93, 57-64.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 58, 60 en 62

Besproken / Commenté(s) : 2014/074 (p. 58, 60, 62)

Loix, Y. & Smeyers, C., "De integratie van de behandeling en beoordeling van effectenbeoordelingen in het ruimtelijke planningsproces en de vergunningverlening: een nieuwe evolutie in het Vlaamse omgevingsrecht", *M.E.R.* 2019, 102-116.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 104

Zie ook / Voir aussi : 2013/114

Meulebroeck, M. & Lierman, S., "Raad voor Vergunningsbetwistingen erkent «behoorlijk burgerschap»: voltreffer of losse flodder?", commentaar bij RvVb 18 juni 2019, nr. RvVb/A/1819/1101, *Juristenkrant* 25 september 2019, nr. 394, 6-7.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 7

Besproken / Commenté(s) : 2019/046 (p. 7)

Van Hoorick, G., *Omgevingsrecht in essentie*, 2de ed., Antwerpen, Intersentia, 2019, XII-168 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 29, 38-39, 54-55 en 119

Besproken / Commenté(s) : 2015/132 (p. 29, 54-55, 119)

Zie ook / Voir aussi : 2003/094, 2014/074, 2015/103, 2015/152, 2016/153

Rooiplannen

Plans d'alignement

De Preter, F., "De berekingswijze van de planschade en het Grondwettelijk Hof - De zoektocht naar een billijk evenwicht", noot onder GwH, arrest nr. 66/2018, 7 juni 2018, *T.R.O.S.* 2019, nr. 93, 25-34.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : p. 32-33: lees "arrest van 8 mei 2019" i.p.v. 4 mei 2019 en p. 32, noot 36: lees GwH 8 mei 2019, arrest nr. 2019/057 i.p.v. GwH 4 mei 2019, nr. 2016-057

Noot / Note : 2018/066

Besproken / Commenté(s) : 2019/057 (p. 32-33)

Zie ook / Voir aussi : 2012/055, 2014/170, 2015/132, 2016/057, 2016/109, 2016/140, 2016/164

Poets, J., "Planschadevergoeding: over het belang van de prijs waartegen grondeigendom wordt verworven", noot onder GwH, arrest nr. 66/2018, 7 juni 2018, *R.W.* 2019-2020, 185-188.

Noot / Note : 2018/066

Zie ook / Voir aussi : 2012/055

Slabbinck, R., "Berekeningswijze planschadevergoeding soms wel en soms niet grondwettig. En wat nu?", commentaar bij GwH, arrest nr. 66/2018, 7 juni 2018 en arrest nr. 57/2019, 8 mei 2019, *TOO* 2019, 185-188.

Noot / Note : 2018/066, 2019/057

Zie ook / Voir aussi : 2016/140

Grondbeleid

Politique foncière

Spriet, S., "Snelt het hof van beroep de sociale huisvestingsmaatschappij en de overheid te hulp?", commentaar bij Antwerpen 20 maart 2019, *TOO* 2019, 169-172.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2013/145 (p. 169-172)

Monumenten en landschappen (bevoegdheid van de gewesten)

Monuments et sites (compétence des régions)

Maes, A., "De afwijkingsbepaling voor beschermd erfgoed. Hoever reikt de elastiek van artikel 4.4.6 VCRO?", *T.R.O.S.* 2019, nr. 93, 5-22.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 10-11

Besproken / Commenté(s) : 2002/071 (p. 10-11)

Zie ook / Voir aussi : 2006/146

Huisvesting (bevoegdheid van de gewesten)

Logement (compétence des régions)

Dambre, M., "Duur, opzegging en beëindiging van de woninghuurovereenkomst volgens de nieuwe bepalingen van het Vlaams Woninghuurdecreet", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 63-88.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 75, 79 en 88

Besproken / Commenté(s) : 2009/189 (p. 75)

Zie ook / Voir aussi : 2006/135, 2006/137, 2009/109, 2010/010, 2018/104

Dambre, M. & Hubeau, B., "Het Vlaams Woninghuurdecreet: een algemene situering", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 1-23.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 3 en 6-7

Zie ook / Voir aussi : 1998/073, 1998/139, 1999/109, 2001/027, 2004/168, 2011/029

Meys, S. & Vermeir, D., "Het Vlaamse Woninghuurdecreet: een grondige renovatie van het woninghuurrecht?", *TBO* 2019, 197-214.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 209, noot 101, lees arrest nr. 70/2011 i.p.v. nr. 70/201

Zie ook / Voir aussi : 2011/070

Spriet, S., "Snelt het hof van beroep de sociale huisvestingsmaatschappij en de overheid te hulp?", commentaar bij Antwerpen 20 maart 2019, *TOO* 2019, 169-172.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2013/145 (p. 169-172)

Vandromme, T., "De kwaliteit van de verhuurde woning in het Vlaams Woninghuurdecreet", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 35-62.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 36

Besproken / Commenté(s) : 2009/047 (p. 36)

Zie ook / Voir aussi : 2004/061

Vandromme, T., "Leegstand van woningen bestrijden door tijdelijke verhuring of terbeschikkingstelling", *R.W.* 2019-2020, 122-138.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 123-124

Zie ook / Voir aussi : 2010/091

Vanhove, K., "Medehuur", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 137-151.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 138

Zie ook / Voir aussi : 2015/024

Energiebeleid Politique de l'énergie

Bauwens, T. & Vandebeek, M., "Energiefraude: de nieuwe aanpak in Vlaanderen", in: Deketelaere, K. & Delvaux, B., (eds.), *Jaarboek Energierecht 2017*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 153-183.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 166

Besproken / Commenté(s) : 2018/029 (p. 166)

De Deyne, L., *Marktoezicht in de energiesector*, Antwerpen, Intersentia, 2017, XIX-735 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 7-8, 15-20, 70, 93-94, 103-107, 110-113, 115, 119, 121-122, 149-150, 152, 168, 170, 172-173, 269-270, 293-296, 302, 304-305, 308-310, 315-321, 323, 330-331, 357, 371-372, 384, 402, 408-409, 440, 442, 472-476, 478-479, 510, 518, 611, 625-626, 662-663, 672-673, 678-679 en 692

Besproken / Commenté(s) : 2010/130 (p. 7, 16-17, 19-20, 104-105, 110-112, 293-294, 370-371, 384, 402, 408, 442, 479, 662, 672), 2014/104 (p. 17, 105, 112, 152, 384, 662-663, 679), 2014/030 (p. 17, 105, 112, 152, 357, 384, 662-663, 679), 2013/158 (p. 17-18, 105, 152, 662, 679), 2016/062 (p. 18-19), 1998/024 (p. 103-104), 2011/097 (p. 119, 304), 2013/117 (p. 149-150, 168, 170, 172-173, 269-270, 295-296, 302, 305, 308-310, 315-317, 319-320, 330-331, 510, 625-626, 692), 2016/071 (p. 318, 320, 323), 2002/096 (p. 472-473), 1992/072 (p. 472), 2009/042 (p. 473-474), 2012/037 (p. 174), 2007/014 (p. 476, 479), 2016/025 (p. 479)

Zie ook / Voir aussi : 1997/040, 1999/128, 2004/105, 2005/126, 2005/150, 2006/138, 2007/081, 2007/086, 2008/010, 2008/093, 2008/157, 2010/148, 2011/044, 2012/134, 2013/097, 2013/135, 2014/005, 2015/147, 2016/107

Dewaele, F., "Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2016. «Petit à petit, l'oiseau fait son nid»", in: Deketelaere, K. & Delvaux, B., (eds.), *Jaarboek Energierecht 2016*, Antwerpen, Intersentia, 2017, 79-153.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 140, met verwijzing naar de zaken met rolno's. 6353, 6366, 6369, 6410, 6419 en 6426 die hebben geleid tot het arrest nr. 83/2017 van 22 juni 2017, en 147-149

Zie ook / Voir aussi : 1997/043, 1997/064, 1998/049, 2013/104, 2016/070, 2016/106

Dewaele, F., "Recente ontwikkelingen in het Vlaamse energierecht anno 2017. Een zwaard van Damocles boven het gewestelijke energiebeleid?", in: Deketelaere, K. & Delvaux, B., (eds.), *Jaarboek Energierecht 2017*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 89-151.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 89, 106, 138, 141-143 en 146

Besproken / Commenté(s) : 2017/083 (p. 141-143)

Zie ook / Voir aussi : 1995/040, 1996/030, 1998/025, 2012/135, 2013/098, 2014/008, 2014/104, 2014/176

Vandorpe, W. & Callaerts, R., "De federale regulering van flexibiliteit en opslag van elektriciteit: een lichte voorsprong op Europa", in: Deketelaere, K. & Delvaux, B., (eds.), *Jaarboek Energierecht 2017*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 185-219.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 189, 206 en 214

Besproken / Commenté(s) : 2016/056 (p. 189, 206)

Dierenwelzijn

Bien-être des animaux

Verniers, E., "Dierenwelzijn in de Europese Unie. Geen Europees biologisch logo voor ritueel geslacht vlees", commentaar bij HvJ 26 februari 2019, arrest nr. C-497/17, *NjW* 2019, 590-597.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 595, met verwijzing naar de hangende zaken met rolno's. 6816, 6818, 6819, 6820 en 6821

Besproken / Commenté(s) : 2019/053 (p. 595)

Belangenconflicten

Conflits d'intérêts

Pas, W., "Omtrent de lopende zaken", in: Vandenbossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 215-263.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 242, 247 en 251

Zie ook / Voir aussi : 2011/161, 2013/070

Grondwettelijk contentieux Duitsland Contentieux constitutionnel Allemagne

---

D'Espallier, A., "Transgenderwet gedeeltelijk vernietigd - Grondwettelijk Hof zet haakjes bij de hokjes M en V", noot onder GwH, arrest nr. 99/2019, 19 juni 2019, *T.J.K.* 2019, 281-287.

Noot / Note : 2019/099

Grondwettelijk contentieux Frankrijk Contentieux constitutionnel France

---

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Grondwettelijk Hof Cour constitutionnelle

Beckers, N., "Brussel als zetel van de federale regering", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 163-176.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 165

Bijnens, D., Bortels, H. & Theunis, J., "Behoorlijke wetgeving in de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof (2017-18)", *T.V.W.* 2019, 52-81.

Besproken / Commenté(s) : 2017/092 (p. 57-58), 2017/148 (p. 58, 67), 2018/175 (p. 59), 2017/015 (p. 61), 2018/007 (p. 61), 2018/051 (p. 62), 2018/100 (p. 62-63), 2018/153 (p. 63, 80-81), 2017/036 (p. 63), 2011/125 (p. 63), 2017/048 (p. 64), 2018/061 (p. 64), 2017/113 (p. 64), 2017/020 (p. 65, 69), 2018/140 (p. 65), 2018/183 (p. 65-66), 2018/174 (p. 67), 2018/162 (p. 67, 69), 2018/032 (p. 68), 2018/114 (p. 68), 2017/082 (p. 68), 2017/106 (p. 68, 79), 2018/024 (p. 68), 2017/006 (p. 69), 2018/009 (p. 69), 2017/039 (p. 69), 2017/143 (p. 69), 2018/138 (p. 70), 2018/018 (p. 72), 2017/030 (p. 72-73), 2018/093 (p. 74), 2017/116 (p. 77)

Zie ook / Voir aussi : 2008/024, 2014/062, 2017/001, 2017/005, 2017/007, 2017/009, 2017/011, 2017/012, 2017/021, 2017/022, 2017/023, 2017/024, 2017/025, 2017/033, 2017/045, 2017/050, 2017/053, 2017/054, 2017/057, 2017/059, 2017/060, 2017/065, 2017/068, 2017/074, 2017/075, 2017/076, 2017/077, 2017/079, 2017/091, 2017/093, 2017/096, 2017/104, 2017/107, 2017/108, 2017/115, 2017/117, 2017/122, 2017/124, 2017/128, 2017/145, 2017/151, 2017/168, 2018/004, 2018/011, (...)

Cloots, E. & Sottiaux, S., "Constitutioneel recht. Het EU-recht voor het Grondwettelijk Hof", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 115-136.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim; zie ook p. 121 voor verwijzing naar de zaak met rolnr. 5808 die heeft geleid tot het arrest nr. 24/2015 van 5 maart 2015

Besproken / Commenté(s) : 2009/103 (p. 130)

Zie ook / Voir aussi : 2001/110, 2003/118, 2004/132, 2005/124, 2005/125, 2005/126, 2005/128, 2005/159, 2005/186, 2006/051, 2006/135, 2006/137, 2007/081, 2007/128, 2008/010, 2008/012, 2008/095, 2008/101, 2008/140, 2009/011, 2009/017, 2009/128, 2009/182, 2010/029, 2010/083, 2010/149, 2011/001, 2011/049, 2011/050, 2011/089, 2011/112, 2011/116, 2011/179, 2011/197, 2012/145, 2013/117, 2013/121, 2013/144, 2013/145, 2013/146, 2014/001, 2014/061, 2016/062

De Jaegere, J., *Judicial Review and Strategic Behaviour. An Empirical Case Law Analysis of the Belgian Constitutional Court*, Cambridge, Intersentia, 2019, XIII-365 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2010/124 (p. 146, 164 e.a.), 2007/154 (p. 160, 163), 1990/026 (p. 162), 1994/090 (p. 162), 1998/128 (p. 162), 1990/018 (p. 162), 1999/090 (p. 162), 1999/102 (p. 162), 2013/039 (p. 147 e.a.), 2004/157 (p. 186 e.a.), 2009/064 (p. 185, 187 e.a.), 2015/084 (p. 198 e.a.), 2015/105 (p. 165, 198 e.a.), 2011/125 (p. 199 e.a.), 2015/044 (p. 220 e.a.), 2004/158 (p. 221 e.a.), 2014/096 (p. 165, 223 e.a.), 2003/035 (p. 148, 162 e.a.), 2005/072 (p. 147 e.a.), 2014/106 (p. 306 e.a.), 2012/007 (p. 270 e.a.), 2015/172 (p. 301 e.a.), 2015/101 (p. 300 e.a.), 2015/152 (p. 187 e.a.), 1989/023 (p. 300-301 e.a.), 2012/088 (p. 300 e.a.), 2013/105 (p. 305 e.a.), 2011/063 (p. 306, e. a.), 2011/036 (p. 306 e.a.), 2007/105 (p. 302 e.a.), 2011/089 (p. 164, 225 e.a.), 2012/144 (p. 164, 225 e.a.), 2015/054 (p. 323 e.a.), 1999/110 (p. 162), 2000/020 (p. 162), 2000/040 (p. 162), 2001/010 (p. 162), 2001/102 (p. 162), 2003/014 (p. 162), 2003/036 (p. 162), 2003/050 (p. 163), 2003/051 (p. 163), 2003/073 (p. 163), 2003/094 (p. 163), 2003/160 (p. 163), 2004/111 (p. 163), 2004/146 (p. 163), 2004/159 (p. 263), 2005/044 (p. 263), 2005/148 (p. 163), 2008/182 (p. 163), 2009/002 (p. 163), 2009/009 (p. 163), 2009/121 (p. 163), 2009/195 (p. 163), 2010/074 (p. 164), 2010/151 (p. 164), 2011/004 (p. 164), 2011/009 (p. 164), 2011/037 (p. 164), 2011/040 (p. 164), 2011/050 (p. 164), 2011/188 (p. 164), 2012/073 (p. 164), 2012/145 (p. 164), 2013/177 (p. 164), 2013/121 (p. 165), 2013/141 (p. 165), 2013/144 (p. 165), 2013/170 (p. 165), 2014/073 (p. 165), 2014/080 (p. 165), 2014/103 (p. 165), 2014/162 (p. 165), 2015/070 (p. 165), 2015/116 (p. 165), 2015/131 (p. 165), 2012/072 (p. 200 e.a.), 2005/189 (p. 271 e.a.)

Zie ook / Voir aussi : 1985/001, 1988/066, 1989/021, 1990/039, 1990/094, 1993/001, 1993/033, 1993/035, 1993/041, 1993/056, 1994/001, 1994/051, 1994/076, 1995/064, 1996/029, 1996/031, 1996/036, 1997/041, 1998/012, 1998/037, 1998/107, 1999/064, 1999/080, 2000/030, 2000/103, 2000/127, 2000/136, 2001/021, 2001/056, 2001/065, 2002/085, 2002/086, 2002/189, 2003/092, 2003/112, 2004/089, 2004/106, 2004/136, 2004/196, 2005/016, 2005/024, 2005/027, 2005/035, 2005/137, (...)

Derwahl, Y., *Der belgische Verfassungsgerichtshof*, Göttingen, Better Solutions Verlag, 2018, 271 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 1990/008 (p. 117-118), 2001/004 (p. 148), 2005/073 (p. 148), 2000/133 (p. 148), 1992/033 (p. 149), 1994/040 (p. 149), 1992/025 (p. 149), 1996/076 (p. 149), 2003/001 (p. 149), 1991/038 (p. 149), 1999/004 (p. 149), 1995/023 (p. 149), 2008/119 (p. 149), 1996/045 (p. 151), 2004/157 (p. 151), 2002/056 (p. 152), 2007/118 (p. 153), 2003/151 (p. 153), 2004/073 (p. 153), 2008/130 (p. 153), 2003/066 (p. 154 e.a.), 2004/081 (p. 154), 2002/169 (p. 154 e.a.), 2004/005 (p. 155), 2008/182 (p. 155), 2004/195 (p. 156), 1994/061 (p. 157), 1990/025 (p. 157), 2008/095 (p. 158), 2009/058 (p. 164), 2009/125 (p. 167-168), 2009/017 (p. 169-170)

Zie ook / Voir aussi : 1985/002, 1986/009, 1986/010, 1987/032, 1988/055, 1988/058, 1988/071, 1989/002, 1989/021, 1989/022, 1990/015, 1990/018, 1990/032, 1990/040, 1991/020, 1991/026, 1991/028, 1992/002, 1992/003, 1992/030, 1992/045, 1992/060, 1993/028, 1993/030, 1993/036, 1993/037, 1993/065, 1993/081, 1993/089, 1994/005, 1994/016, 1994/038, 1994/068, 1995/031, 1995/045, 1995/073, 1995/081, 1996/024, 1996/028, 1996/031, 1996/036, 1996/054, 1997/006, 1997/020, (...)

Nihoul, P., (dir.), "La Cour constitutionnelle. Chronique de jurisprudence 2018", *Rev. b. dr. const.* 2019, 89-153.

Renauld, B., "Le cas des décisions de la Cour constitutionnelle de Belgique - Travaux sur l'écriture et les méthodes rédactionnelles. Etudes de cas", *Bulletin de l'ACCPUF* n° 13, 125-131.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : (20e Anniversaire de l'ACCPUF, Paris, novembre 2017: *L'écriture des décisions*)

Spreutels, J., "La motivation des arrêts de la Cour constitutionnelle de Belgique", *Bulletin de l'ACCPUF* n° 13, 63-71.

Staatsrechtelijke positie (GwH)

Position en droit constitutionnel (C.C.)

De Jaegere, J., *Judicial Review and Strategic Behaviour. An Empirical Case Law Analysis of the Belgian Constitutional Court*, Cambridge, Intersentia, 2019, XIII-365 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2010/124 (p. 146, 164 e.a.), 2007/154 (p. 160, 163), 1990/026 (p. 162), 1994/090 (p. 162), 1998/128 (p. 162), 1990/018 (p. 162), 1999/090 (p. 162), 1999/102 (p. 162), 2013/039 (p. 147 e.a.), 2004/157 (p. 186 e.a.), 2009/064 (p. 185, 187 e.a.), 2015/084 (p. 198 e.a.), 2015/105 (p. 165, 198 e.a.), 2011/125 (p. 199 e.a.), 2015/044 (p. 220 e.a.), 2004/158 (p. 221 e.a.), 2014/096 (p. 165, 223 e.a.), 2003/035 (p. 148, 162 e.a.), 2005/072 (p. 147 e.a.), 2014/106 (p. 306 e.a.), 2012/007 (p. 270 e.a.), 2015/172 (p. 301 e.a.), 2015/101 (p. 300 e.a.), 2015/152 (p. 187 e.a.), 1989/023 (p. 300-301 e.a.), 2012/088 (p. 300 e.a.), 2013/105 (p. 305 e.a.), 2011/063 (p. 306, e.a.), 2011/036 (p. 306 e.a.), 2007/105 (p. 302 e.a.), 2011/089 (p. 164, 225 e.a.), 2012/144 (p. 164, 225 e.a.), 2015/054 (p. 323 e.a.), 1999/110 (p. 162), 2000/020 (p. 162), 2000/040 (p. 162), 2001/010 (p. 162), 2001/102 (p. 162), 2003/014 (p. 162), 2003/036 (p. 162), 2003/050 (p. 163), 2003/051 (p. 163), 2003/073 (p. 163), 2003/094 (p. 163), 2003/160 (p. 163), 2004/111 (p. 163), 2004/146 (p. 163), 2004/159 (p. 263), 2005/044 (p. 263), 2005/148 (p. 163), 2008/182 (p. 163), 2009/002 (p. 163), 2009/009 (p. 163), 2009/121 (p. 163), 2009/195 (p. 163), 2010/074 (p. 164), 2010/151 (p. 164), 2011/004 (p. 164), 2011/009 (p. 164), 2011/037 (p. 164), 2011/040 (p. 164), 2011/050 (p. 164), 2011/188 (p. 164), 2012/073 (p. 164), 2012/145 (p. 164), 2013/177 (p. 164), 2013/121 (p. 165), 2013/141 (p. 165), 2013/144 (p. 165), 2013/170 (p. 165), 2014/073 (p. 165), 2014/080 (p. 165), 2014/103 (p. 165), 2014/162 (p. 165), 2015/070 (p. 165), 2015/116 (p. 165), 2015/131 (p. 165), 2012/072 (p. 200 e.a.), 2005/189 (p. 271 e.a.)

Zie ook / Voir aussi : 1985/001, 1988/066, 1989/021, 1990/039, 1990/094, 1993/001, 1993/033, 1993/035, 1993/041, 1993/056, 1994/001, 1994/051, 1994/076, 1995/064, 1996/029, 1996/031, 1996/036, 1997/041, 1998/012, 1998/037, 1998/107, 1999/064, 1999/080, 2000/030, 2000/103, 2000/127, 2000/136, 2001/021, 2001/056, 2001/065, 2002/085, 2002/086, 2002/189, 2003/092, 2003/112, 2004/089, 2004/106, 2004/136, 2004/196, 2005/016, 2005/024, 2005/027, 2005/035, 2005/137, (...)

Popelier, P. & Van de Heyning, C., "The Belgian Constitution: The Efficacy Approach to European and Global Governance", in: Albi, A. & Bardutsky, S., (eds.), *National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law. National Reports*, The Hague, Asser Press, 2018, 1225-1270.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2001/033 (p. 1232-1233), 2005/124 (p. 1243), 2007/128 (p. 1244), 2007/081 (p. 1247-1248), 2009/128 (p. 1244 e.a.), 2011/028 (p. 1245), 1997/006 (p. 1251)

Zie ook / Voir aussi : 1991/026, 1994/033, 1994/076, 1994/077, 1995/081, 1996/034, 1996/076, 1998/120, 1999/102, 2001/049, 2002/151, 2003/106, 2004/106, 2004/136, 2004/159, 2004/202, 2005/028, 2005/126, 2005/131, 2006/151, 2007/010, 2008/010, 2008/098, 2009/103, 2010/091, 2010/130, 2011/041, 2011/089, 2011/116, 2012/077, 2013/007, 2013/181, 2015/084, 2018/096

Toetsingscriteria (GwH)

Critères de contrôle (C.C.)

Bernard, N., "La fin du choix du Constituant dans les travaux préparatoires?", obs. sous C.C., 23 mai 2019, n° 70/2019, *J.T.* 2019, 564-566.

Noot / Note : 2019/070

Rechtsgevolgen : Beroepen tot vernietiging (GwH)

Effets des arrêts : Recours en annulation (C.C.)

Riemslogh, J., "De handhaving van gevolgen door het Grondwettelijk Hof inzake de btw op online kansspelen: een goede daad blijft niet ongestraft", noot onder GwH, arrest nr. 155/2018, 8 november 2018, *T.F.R.* 2019, 631-637.

Noot / Note : 2018/155

Besproken / Commenté(s) : 2018/034 (p. 632-633, 636), 2017/083 (p. 635), 2016/070 (p. 635), 2005/077 (p. 636), 2016/162 (p. 636)

Zie ook / Voir aussi : 2004/114

Controle op volksraadplegingen (GwH)
Contrôle des consultations populaires (C.C.)

Bouvy, A.S. & Heraut, A., "La consultation populaire en Région wallonne", *Rev. b. dr. const.* 2019, 3-88.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 34-36 et 69-72

Inrichting, werking en rechtspleging voor het Hof (GwH)
Organisation, fonctionnement et procédure devant la Cour (C.C.)

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Moonen, T., "Bijzondere machten als oplossing voor een crisis. Of zelf in een midlifecrisis?", in: Vandebossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 177-213.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 180-181, 185-187, 189, 191-192, 194, 202, 206 en 211

Besproken / Commenté(s) : 2001/040 (p. 211)

Zie ook / Voir aussi : 1988/058, 1989/002, 1990/009, 1998/018, 1999/009, 1999/036, 1999/052, 1999/061, 1999/068, 2000/032, 2002/037, 2002/124, 2002/178, 2003/053, 2003/100, 2004/088, 2004/195, 2005/145, 2005/163, 2008/083

Renauld, B., "La collaboration entre le juge rapporteur et son assistant", *Bulletin de l'ACCPUF* n° 13, 33-35.

Inrichting (GwH)
Organisation (C.C.)

X, "Wandelgangen. Kherbache en Khattabi", *Juristenkrant* 25 september 2019, nr. 394, 14.

De Jaegere, J., *Judicial Review and Strategic Behaviour. An Empirical Case Law Analysis of the Belgian Constitutional Court*, Cambridge, Intersentia, 2019, XIII-365 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2010/124 (p. 146, 164 e.a.), 2007/154 (p. 160, 163), 1990/026 (p. 162), 1994/090 (p. 162), 1998/128 (p. 162), 1990/018 (p. 162), 1999/090 (p. 162), 1999/102 (p. 162), 2013/039 (p. 147 e.a.), 2004/157 (p. 186 e.a.), 2009/064 (p. 185, 187 e.a.), 2015/084 (p. 198 e.a.), 2015/105 (p. 165, 198 e.a.), 2011/125 (p. 199 e.a.), 2015/044 (p. 220 e.a.), 2004/158 (p. 221 e.a.), 2014/096 (p. 165, 223 e.a.), 2003/035 (p. 148, 162 e.a.), 2005/072 (p. 147 e.a.), 2014/106 (p. 306 e.a.), 2012/007 (p. 270 e.a.), 2015/172 (p. 301 e.a.), 2015/101 (p. 300 e.a.), 2015/152 (p. 187 e.a.), 1989/023 (p. 300-301 e.a.), 2012/088 (p. 300 e.a.), 2013/105 (p. 305 e.a.), 2011/063 (p. 306, e.a.), 2011/036 (p. 306 e.a.), 2007/105 (p. 302 e.a.), 2011/089 (p. 164, 225 e.a.), 2012/144 (p. 164, 225 e.a.), 2015/054 (p. 323 e.a.), 1999/110 (p. 162), 2000/020 (p. 162), 2000/040 (p. 162), 2001/010 (p. 162), 2001/102 (p. 162), 2003/014 (p. 162), 2003/036 (p. 162), 2003/050 (p. 163), 2003/051 (p. 163), 2003/073 (p. 163), 2003/094 (p. 163), 2003/160 (p. 163), 2004/111 (p. 163), 2004/146 (p. 163), 2004/159 (p. 263), 2005/044 (p. 263), 2005/148 (p. 163), 2008/182 (p. 163), 2009/002 (p. 163), 2009/009 (p. 163), 2009/121 (p. 163), 2009/195 (p. 163), 2010/074 (p. 164), 2010/151 (p. 164), 2011/004 (p. 164), 2011/009 (p. 164), 2011/037 (p. 164), 2011/040 (p. 164), 2011/050 (p. 164), 2011/188 (p. 164), 2012/073 (p. 164), 2012/145 (p. 164), 2013/177 (p. 164), 2013/121 (p. 165), 2013/141 (p. 165), 2013/144 (p. 165), 2013/170 (p. 165), 2014/073 (p. 165), 2014/080 (p. 165), 2014/103 (p. 165), 2014/162 (p. 165), 2015/070 (p. 165), 2015/116 (p. 165), 2015/131 (p. 165), 2012/072 (p. 200 e.a.), 2005/189 (p. 271 e.a.)

Zie ook / Voir aussi : 1985/001, 1988/066, 1989/021, 1990/039, 1990/094, 1993/001, 1993/033, 1993/035, 1993/041, 1993/056, 1994/001, 1994/051, 1994/076, 1995/064, 1996/029, 1996/031, 1996/036, 1997/041, 1998/012, 1998/037, 1998/107, 1999/064, 1999/080, 2000/030, 2000/103, 2000/127, 2000/136, 2001/021, 2001/056, 2001/065, 2002/085, 2002/086, 2002/189, 2003/092, 2003/112, 2004/089, 2004/106, 2004/136, 2004/196, 2005/016, 2005/024, 2005/027, 2005/035, 2005/137, (...)

3. ADMINISTRATIEF RECHT / DROIT ADMINISTRATIF

Administratief recht

Droit administratif

D'Hooghe, D. & Vander Hulst, R., "Administratief recht. Recente ontwikkelingen inzake overheidsopdrachten en concessies", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 71-93.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 82, noot 37 voor verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6595

Lierman, S. & Verbeyst, S., "Administratief recht. Activiteitencontracten en -convenanten, een casusbespreking van een contractueel beleidsinstrument in het omgevingsrecht", in: X., *Recht in beweging. 26ste VRG-alumnidag 2019*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2019, 49-70.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 61

Zie ook / Voir aussi : 2017/086, 2018/022, 2018/084

Ambtenarenzaken

Fonction publique

Belleflamme, F. & Dasnoy, H., "Une autorité publique prend-elle une décision administrative lorsqu'elle décide de licencier un membre de son personnel contractuel?", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P.O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 163-225.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 167-169, 171-184, 197-203 et 225

Besproken / Commenté(s) : 2001/055 (p. 167), 2014/074 (p. 168), 1996/077 (p. 171), 2000/019 (p. 172-173), 2014/187 (p. 173), 2016/101 (p. 173-174), 2011/117 (p. 174), 2005/064 (p. 175), 1996/010 (p. 175), 2005/097 (p. 175), 2005/009 (p. 176), 2017/086 (p. 180), 2018/022 (p. 181-182), 2018/084 (p. 182-184, 197-199)

Belleflamme, F., "Motivation formelle et motivation matérielle du licenciement d'un travailleur contractuel dans le secteur public", note sous C.C., 5 juillet 2018, n° 84/2018, *Rev. dr. commun.* 2019, n° 2, 6-13.

Noot / Note : 2018/084

Besproken / Commenté(s) : 2001/055 (p. 7), 2014/074 (p. 7), 2011/125 (p. 8-9), 2017/086 (p. 11), 2018/022 (p. 11)

X., "Livre cinq. Les spécificités de la rupture pour motifs graves des agents contractuels au service des autorités administratives", in: Vannes, V., *La rupture du contrat de travail pour motif grave. 1: Évolution, aspects techniques et applications diverses*, Limal, Anthemis, 2019, 247-287.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 271-277

Besproken / Commenté(s) : 2018/022 (p. 275-277), 2017/086 (p. 271-275)

Verenigingen van gemeenten en intercommunales

Associations de communes et intercommunales

Bonne, T. & Decock, M., "De belastingvrijstelling van intercommunales 2.0: de « economische activiteit » als maatstaf?", *T. Gem.* 2019, 60-75.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2004/016 (p. 64), 2004/166 (p. 64-65), 2012/148 (p. 64-65), 2014/114 (p. 64-65), 2004/008 (p. 64), 2004/014 (p. 64), 2005/173 (p. 64), 2016/151 (p. 67), 2017/066 (p. 60, 67-68, 74-75)

Zie ook / Voir aussi : 2019/005

Moskofidis, N., "Het arrest D'Oultremont door de ogen van het Grondwettelijk Hof", commentaar bij GwH, arrest nr. 33/2019, 28 februari 2019, *TOO* 2019, 177-185.

Noot / Note : 2019/033

Milieu- en energierecht
Droit de l'environnement et de l'énergie

De Smedt, P., "Hof van Justitie fluit verlening Doel 1 en 2 terug", commentaar bij HvJ 29 juli 2019 (Grote Kamer), C-411/17, Inter-Environnement Wallonie ASBL en Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw, *Juristenkrant* 11 september 2019, nr. 393, 2-3.

Besproken / Commenté(s) : 2017/082 (p. 2)

Lefranc, P., "Artikel 17, tweede lid Ger.W.: Hooglied van het algemeen collectiefvorderingsrecht voor de hoven en rechtbanken of de zwanenzang van de Eikendael-doctrine", *T.M.R.* 2019, 239-261.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 240, 249-252 en 257-258

Besproken / Commenté(s) : 2013/133 (p. 240, 249-250, 252), 1990/032 (p. 250), 2018/126 (p. 257)

Zie ook / Voir aussi : 2011/042, 2011/145, 2013/007, 2013/107, 2013/121, 2013/166, 2013/183, 2014/001, 2014/165, 2015/044, 2015/045, 2015/084, 2016/108, 2018/150, 2018/174, 2019/053

Moskofidis, N., "Het arrest D'Oultremont door de ogen van het Grondwettelijk Hof", commentaar bij GwH, arrest nr. 33/2019, 28 februari 2019, *TOO* 2019, 177-185.

Noot / Note : 2019/033

Rubens, W. & Vanheusden, B., "Over conflicterende milieubelangen: stortplaatsen als nieuwe goudmijnen ... tenzij er Natura 2000 in het spel is", noot onder RvS, 23 oktober 2018, nr. 242.753, *M.E.R.* 2019, 132-136.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 136

Besproken / Commenté(s) : 2018/144 (p. 136)

Sternotte, Y. & Schaiko, G., "25 jaar Milieustakingswet: enkele recente evoluties en commentaar", *M.E.R.* 2019, 67-101.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 78 en 82-84

Besproken / Commenté(s) : 2014/009 (p. 78, 82-84), 2016/060 (p. 83), 2011/029 (p. 83)

Van Hoorick, G., *Omgevingsrecht in essentie*, 2de ed., Antwerpen, Intersentia, 2019, XII-168 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 29, 38-39, 54-55 en 119

Besproken / Commenté(s) : 2015/132 (p. 29, 54-55, 119)

Zie ook / Voir aussi : 2003/094, 2014/074, 2015/103, 2015/152, 2016/153

Vandorpe, W. & Callaerts, R., "De federale regulering van flexibiliteit en opslag van elektriciteit: een lichte voorsprong op Europa", in: Deketelaere, K. & Delvaux, B., (eds.), *Jaarboek Energierecht 2017*, Antwerpen, Intersentia, 2018, 185-219.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 189, 206 en 214

Besproken / Commenté(s) : 2016/056 (p. 189, 206)

Onteigening ten algemenen nutte

Expropriation pour cause d'utilité publique

De Preter, F., "De berekingswijze van de planschade en het Grondwettelijk Hof - De zoektocht naar een billijk evenwicht", noot onder GwH, arrest nr. 66/2018, 7 juni 2018, *T.R.O.S.* 2019, nr. 93, 25-34.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : p. 32-33: lees "arrest van 8 mei 2019" i.p.v. 4 mei 2019 en p. 32, noot 36: lees GwH 8 mei 2019, arrest nr. 2019/057 i.p.v. GwH 4 mei 2019, nr. 2016-057

Noot / Note : 2018/066

Besproken / Commenté(s) : 2019/057 (p. 32-33)

Zie ook / Voir aussi : 2012/055, 2014/170, 2015/132, 2016/057, 2016/109, 2016/140, 2016/164

Poets, J., "Planschadevergoeding: over het belang van de prijs waartegen grondeigendom wordt verworven", noot onder GwH, arrest nr. 66/2018, 7 juni 2018, *R.W.* 2019-2020, 185-188.

Noot / Note : 2018/066

Zie ook / Voir aussi : 2012/055

Slabbinck, R., "Berekeningswijze planschadevergoeding soms wel en soms niet grondwettig. En wat nu?", commentaar bij GwH, arrest nr. 66/2018, 7 juni 2018 en arrest nr. 57/2019, 8 mei 2019, *TOO* 2019, 185-188.

Noot / Note : 2018/066, 2019/057

Zie ook / Voir aussi : 2016/140

Openbaar domein

Domaine public

De Winter, S., "Openbaar domein: welke goederen, welke rechten? Over opebare diensten en preciaire erfpachten", noot onder Cass. 16 maart 2018, *TBO* 2019, 308-315.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 312

Zie ook / Voir aussi : 2014/183

Lagasse, D., *Droit de la voirie. Droit de la domanialité publique*, (Répertoire pratique du droit belge), Bruxelles, Larcier, 2019, 327 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 91-92, 147, 153, 171, 173, 186, 188-189, 191-192, 199, 201, 217, 219-220, 227, 243 et 249

Besproken / Commenté(s) : 2006/172 (p. 147, 171, 189), 2009/144 (p. 186, 188), 2010/110 (p. 191-192), 2004/174 (p. 227)

Zie ook / Voir aussi : 1996/005, 1996/017, 1996/068, 1997/002, 2003/032, 2003/119, 2005/095, 2006/135, 2010/059, 2010/089

Overheidsopdrachten

Marchés publics

D'Hooghe, D. & Vander Hulst, R., "Administratief recht. Recente ontwikkelingen inzake overheidsopdrachten en concessies", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 71-93.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 82, noot 37 voor verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6595

Lemmens, K. & Degroodt, E., "Over het hoger beroep tegen een schorsingsbeslissing in eerste aanleg bij de gunning van overheidsopdrachten", noot onder Gent, 23 maart 2018, *TBO* 2019, 242-248.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 246-247

Besproken / Commenté(s) : 2011/164 (p. 246-247), 2015/103 (p. 247), 2014/167 (p. 247)

Zie ook / Voir aussi : 2009/067

Wauters, K. & Van Belle, J., "De strijd tegen abnormale prijzen bij overheidsopdrachten: van «zelfmoordprijzen» tot «normale» prijzen", *T. Gem.* 2019, 138-160.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 157

Zie ook / Voir aussi : 2000/122, 2000/133

Concessies Concessions

D'Hooghe, D. & Vander Hulst, R., "Administratief recht. Recente ontwikkelingen inzake overheidsopdrachten en concessies", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 71-93.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 82, noot 37 voor verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6595

Motivering van bestuurshandelingen Motivation des actes administratifs

---

Belleflamme, F., "Motivation formelle et motivation matérielle du licenciement d'un travailleur contractuel dans le secteur public", note sous C.C., 5 juillet 2018, n° 84/2018, *Rev. dr. commun.* 2019, n° 2, 6-13.

Noot / Note : 2018/084

Besproken / Commenté(s) : 2001/055 (p. 7), 2014/074 (p. 7), 2011/125 (p. 8-9), 2017/086 (p. 11), 2018/022 (p. 11)

Administratieve rechtscolleges, andere dan de Raad van State Juridictions administratives autres que le Conseil d'État

---

De Wolf, C., "De eerste toepassing van de lus door de RvVb: het begin van een succesverhaal?", noot onder RvVb 19 februari 2019, nr. A/1819/0645, Ringoir, *T.R.O.S.* 2019, nr. 93, 57-64.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 58, 60 en 62

Besproken / Commenté(s) : 2014/074 (p. 58, 60, 62)

Meulebroeck, M. & Lierman, S., "Raad voor Vergunningsbetwistingen erkent «behoorlijk burgerschap»: voltrefter of losse flodder?", commentaar bij RvVb 18 juni 2019, nr. RvVb/A/1819/1101, *Juristenkrant* 25 september 2019, nr. 394, 6-7.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 7

Besproken / Commenté(s) : 2019/046 (p. 7)

Schadevergoeding tot herstel - art. 11bis RvS wet (RvS) Indemnité réparatrice - art. 11bis LCE (C.E.)

Bernard, N., "La fin du choix du Constituant dans les travaux préparatoires?", obs. sous C.C., 23 mai 2019, n° 70/2019, *J.T.* 2019, 564-566.

Noot / Note : 2019/070

Gourdin, E., "L'indemnité réparatrice à la rescousse de l'intérêt actuel", note sous C.E., 21 juin 2018, 14 décembre 2018 et 22 mars 2019, *A.P.* 2019, 57-65.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 57

Zie ook / Voir aussi : 2019/070

Loncke, E. & Wirtgen, A., "De Raad van State en het vereiste van het actueel belang... dan toch geen omwenteling", *T.B.P.* 2019, 244-254.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 245-246

Besproken / Commenté(s) : 2004/013 (p. 246), 1999/117 (p. 246)

Zie ook / Voir aussi : 2010/109

Riemslogh, J., "Schadevergoeding door Raad van State is grondwettig alternatief voor procedure bij burgerlijke rechter", commentaar bij GwH, arrest nr. 70/2019, 23 mei 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 8.

Noot / Note : 2019/070

Souverijns, T., "Vereiste actueel belang bij Raad van State brokkelt verder af", commentaar bij RvS 9 mei 2019, nr. 244.447, Lefebvre c. Etat belge, *Juristenkrant* 11 september 2019, nr. 393, 6-7.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 7172

Besproken / Commenté(s) : 1999/117 (p. 7), 2004/013 (p. 7)

Wirtgen, A., "De mogelijkheid om schadevergoeding tot herstel bij de Raad van State te vorderen luidt het einde van de hakbijsanctie van de «automatische» vernietiging in. Commentaar bij arrest RvS (AV) 14 december 2018, nr. 243.249, Piron, TBP 2019, 148", *T.B.P.* 2019, 255-260.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 257

Zie ook / Voir aussi : 2015/103

Rechtspleging (RvS)

Procédure (C.E.)

Coppens, A., "Nieuwe contouren voor het belang bij de Raad van State", noot onder RvS 22 maart 2019, nr. 244.015, *T. Gem.* 2019, 138-160.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 165-166

Besproken / Commenté(s) : 1999/117 (p. 165-166), 2004/013 (p. 165-166)

Loncke, E. & Wirtgen, A., "De Raad van State en het vereiste van het actueel belang... dan toch geen omwenteling", *T.B.P.* 2019, 244-254.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 245-246

Besproken / Commenté(s) : 2004/013 (p. 246), 1999/117 (p. 246)

Zie ook / Voir aussi : 2010/109

Souverijns, T., "Vereiste actueel belang bij Raad van State brokkelt verder af", commentaar bij RvS 9 mei 2019, nr. 244.447, Lefebvre c. Etat belge, *Juristenkrant* 11 september 2019, nr. 393, 6-7.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 7172

Besproken / Commenté(s) : 1999/117 (p. 7), 2004/013 (p. 7)

Wirtgen, A., "De mogelijkheid om schadevergoeding tot herstel bij de Raad van State te vorderen luidt het einde van de hakbijsanctie van de «automatische» vernietiging in. Commentaar bij arrest RvS (AV) 14 december 2018, nr. 243.249, Piron, TBP 2019, 148", *T.B.P.* 2019, 255-260.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 257

Zie ook / Voir aussi : 2015/103

Onderwijs

Enseignement

Vrieling, J. & Lievens, J., "Het verbod op religieuze kentekens (nogmaals) uit de doeken gedaan. De casus van het (gemeenschaps)onderwijs", *T.O.R.B.* 2018-2019, 349-353.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 349 en 352-353, met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6927

Zie ook / Voir aussi : 2011/040

Akten van de oorlogsregeringen Actes des gouvernements de guerre

---

Gerits, R., "De «staat van oorlog» en de «staat van beleg»: uitzonderingsregimes die aan een herziening toe zijn", in: Vandenbossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 51-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 62-63 en 100-101

Zie ook / Voir aussi : 2005/057, 2005/145, 2005/186

Bijzondere en buitengewone machten Pouvoirs spéciaux et extraordinaires

---

Moonen, T., "Bijzondere machten als oplossing voor een crisis. Of zelf in een midlifecrisis?", in: Vandenbossche, E., (ed.), *Uitzonderlijke omstandigheden in het grondwettelijk recht*, (Bibliotheek Grondwettelijk Recht. Studies; 7), Brugge, Die Keure, 2019, 177-213.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 180-181, 185-187, 189, 191-192, 194, 202, 206 en 211

Besproken / Commenté(s) : 2001/040 (p. 211)

Zie ook / Voir aussi : 1988/058, 1989/002, 1990/009, 1998/018, 1999/009, 1999/036, 1999/052, 1999/061, 1999/068, 2000/032, 2002/037, 2002/124, 2002/178, 2003/053, 2003/100, 2004/088, 2004/195, 2005/145, 2005/163, 2008/083

4. BURGERLIJK RECHT - GERECHTELIJK RECHT - NOTARIAAT / DROIT CIVIL - DROIT JUDICIAIRE - NOTARIAT

Burgerlijk recht - Gerechtelijk recht - Notariaat Droit civil - Droit judiciaire - Notariat

---

Jafferli, R., (coord.), "Chronique de législation en droit privé (1er janvier-31 décembre 2018)", *J.T.* 2019, 461-471 (partie 1) et 477-490 (partie 2).

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 461-462, 464, 468-470, 484, 486 et 488

Besproken / Commenté(s) : 2018/119 (p. 461, 464), 2018/177 (p. 462), 2018/172 (p. 468), 2018/173 (p. 468-469), 2018/148 (p. 470), 2018/175 (p. 470), 2018/102 (p. 484), 2018/111 (p. 486), 2018/116 (p. 488)

Zie ook / Voir aussi : 2010/013

Bekwaamheid Capacité

Bouiouklev, I., "Administration provisoire et législation sociale", in: Collart, L., (dir.), *La protection judiciaire des personnes incapables majeures*, Actes du colloque du 29 mars 2018, (Collection du Jeune barreau de Charleroi), Limal, Anthemis, 2018, 81-94.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 88-92

Besproken / Commenté(s) : 2010/021 (p. 88-90), 2009/147 (p. 90-91), 2015/106 (p. 92)

Verhesschen, K., "Geen controle over zijn daden, wel over zijn (rechts)handelingen?", noot onder Antwerpen, 12 september 2018, *NjW* 2019, 526.

Besproken / Commenté(s) : 2018/050 (p. 526)

Minderjarigen Mineurs

Breuls, L., "De vreemdelingenrechtelijke opsluiting van begeleide minderjarigen", noot onder RvS 4 april 2019, nr. 244.190, *T.J.K.* 2019, 295-304.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 299 en 301

Zie ook / Voir aussi : 2013/166

De Bondt, W., "De rechtspositie van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België: naar het stapsgewijs erkennen van bekwaamheid en het breder invullen van het overwegen van diens belang", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 131-151.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 133-134 en 143

Besproken / Commenté(s) : 2003/106 (p. 133-134, 143)

De Keyzer, F. & Put, J., "De niet-begeleide minderjarige vreemdeling in de (reguliere) jeugdhulp en de pleegzorg", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 389-401.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 390

Zie ook / Voir aussi : 1996/072

Fournier, K., "Duurzame oplossingen voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen: pistes voor de toekomst", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 279-291.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 284

Zie ook / Voir aussi : 2013/106

Pede, Ph. & Delwiche, E., "De specifieke voorgedij voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 113-130.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 114 en 120

Besproken / Commenté(s) : 2013/106 (p. 114, 120)

Vanderscheuren, N., "Niet-begeleide minderjarigen en gezinshereniging", in: Desmet, E., Verhellen, J. & Bouckaert, S., (eds.), *Migratie- en migrantenrecht 18. Rechten van niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in België*, Brugge, Die Keure, 2019, 295-334.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 296, 298, 302 en 305

Zie ook / Voir aussi : 2008/095, 2013/121

Familie recht Droit de la famille

Fierens, J., "Statut accueillants familiaux", *Act. dr. fam.* 2019, 200.

Noot / Note : 2019/036

Afstamming Filiation

Boone, I., "Familie recht: recente ontwikkelingen in het afstammingsrecht", in: X., *Recht in beweging. 26ste VRG-alumnidag 2019*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2019, 123-144.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 126-127 met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6876, 130-134 en 136-144

Besproken / Commenté(s) : 2012/103 (p. 132), 2018/003 (p. 133), 2019/019 (p. 130, 140-144)

Zie ook / Voir aussi : 2003/147, 2010/144, 2011/020, 2011/054, 2012/061, 2013/029, 2013/030, 2013/096, 2013/105, 2013/165, 2014/127, 2014/139, 2015/035, 2015/101, 2015/102, 2015/168, 2016/018, 2017/024

Cappon, E., "Une nouvelle ouverture dans la possibilité, pour un enfant, de contester la filiation paternelle, ou comment la cour d'appel de Bruxelles a interprété l'arrêt de la Cour constitutionnelle, <http://www.justice-en-ligne.be/article1194.html> (24/06/2019)

Besproken / Commenté(s) : 2016/018

Cerulus, U., *Een statuut voor de zorgouder in het licht van de grondrechtenbescherming*, Brugge, Die Keure, 2019, XIX-560 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 7-8, 11-12, 17-20, 141-146, 168, 321, 467 en 506

Besproken / Commenté(s) : 2003/134 (p. 141-146, 168)

Zie ook / Voir aussi : 2010/144, 2011/020, 2011/054, 2011/096, 2012/061, 2012/093, 2012/094, 2012/103, 2013/029, 2013/030, 2013/046, 2013/096, 2013/105, 2013/139, 2013/147, 2013/165, 2014/016, 2014/046, 2014/048, 2014/118, 2014/127, 2014/139, 2014/145, 2015/035, 2015/038, 2015/094, 2015/101, 2015/102, 2015/126, 2015/168, 2016/018, 2016/116, 2017/024, 2017/025, 2017/095, 2017/131, 2019/093

Decorte, E., "Afstamming langs vaderszijde: over de (on)mogelijkheden na medisch begeleide voortplanting met donorzaad", noot onder GwH, arrest nr. 19/2019, 7 februari 2019, *T.J.K.* 2019, 266-275.

Noot / Note : 2019/019

Sauvage, J., "Filiation: inceste, délais, intérêt de l'enfant et nom", *J.T.* 2019, 544.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2012/103 (p. 544), 2018/003 (p. 544), 2017/050 (p. 544)

Sosson, J., "Les actions judiciaires en matière de filiation: tableaux synthétiques. Mise à jour et commentaire de la réforme partielle opérée par la loi du 21 décembre 2018", *Rev. trim. dr. fam.* 2019, 9-45.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2010/144 (p. 12-13), 2012/061 (p. 12-13), 2013/030 (p. 12-13), 2012/103 (p. 15-16), 2011/054 (p. 18), 2013/065 (p. 18-19), 2019/001 (p. 22)

Huwelijk en andere samenlevingsverbanden Mariage et autres formes de cohabitation

---

Brat, S., "Note: cadeau de Saint-Nicolas pour les cohabitants légaux", commentaire sous C.C., 6 décembre 2018, n° 177/2018, *Act. dr. fam.* 2019, 197-199.

Noot / Note : 2018/177

Cohen, L., "L'obligation naturelle muée en obligation civile comme fondement de l'octroi d'une aide financière au profit de l'ancien cohabitant de fait", note sous Civ. Bruxelles fr. (71 e ch.), 21 décembre 2017, *Rev. trim. dr. fam.* 2019, 94-107.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 104

Besproken / Commenté(s) : 2017/001 (p. 104), 2017/004 (p. 104)

Goossens, E., "Recht op een tweesprong. Toekomstperspectieven voor de wettelijke en de feitelijke samenwoning", in: Verbeke, A.L., Declerck, D. & Du Mongh, J., (eds.), *Familiaal vermogensrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 109), Brugge, Die Keure, 2019, 1-32.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 16-18

Besproken / Commenté(s) : 2018/177 (p. 16-17), 2018/014 (p. 17), 2009/181 (p. 17-18)

Zie ook / Voir aussi : 2015/033, 2017/001, 2017/004, 2018/069

Maquet, B., "L'influence de la fiscalité sur la vie du couple", in: Musch, C., (coord.), *Le droit du couple. Aspects juridiques et fiscaux*, (Colloques de la Conférence Libre du Jeune Barreau de Liège), Limal, Anthemis, 2019, 65-134.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 74-75 et 80-81

Besproken / Commenté(s) : 1996/039 (p. 74-75), 2006/022 (p. 80-81)

Mortiers, L., "Two sides to the story: werkelijke kennis van het huwelijk in hoofde van de verhuurder bij opzegging van de huur van de gezinswoning", noot onder Cass. 30 april 2017, C.16.0443.F, *T. Fam.* 2019, 165-169.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 171

Zie ook / Voir aussi : 2011/023

Van Gysel, A.C., "Cohabitation légale et mariage: terme des mesures et termes de comparaison", note sous C.C., 6 décembre 2018, n° 177/2018, *Rev. trim. dr. fam.* 2019, 75-85.

Noot / Note : 2018/177

Besproken / Commenté(s) : 2002/024 (p. 76)

Verhellen, J. & Den Haese, S., "De wet frauduleuze erkenningen - Nieuw hoofdstuk in de strijd tegen het gebruik van het familierecht voor verblijfsrechtelijke doeleinden", *R.W.* 2018-2019, 1682-1697.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 1697 met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6876

Echtscheiding Divorce

Declerck, C. & Wuyts, T., "Anders omgaan met scheidingsconflicten", *T. Fam.* 2019, 178-183.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 178

Zie ook / Voir aussi : 2017/001, 2017/004, 2018/069

Erfrecht, schenkingen en testamenten Successions, donations et testaments

---

Bodson, F., "La masse héréditaire", in: Moreau, P., (dir.), *Libéralités et successions*, (CUP. Commission Université-Palais; 189) Liège, Anthemis, 2019, 449-504.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 455-457

Besproken / Commenté(s) : 2016/032

Burette, C., "Les conditions de fond de formation des libéralités", in: Moreau, P., (dir.), *Libéralités et successions*, (CUP. Commission Université-Palais; 189) Liège, Anthemis, 2019, 15-62.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 25 et 27-28

Besproken / Commenté(s) : 2015/087 (p. 25), 2015/128 (p. 27-28)

Palm, V., "Les différentes catégories de successibles légaux et leur part héréditaire", in: Moreau, P., (dir.), *Libéralités et successions*, (CUP. Commission Université-Palais; 189) Liège, Anthemis, 2019, 383-417.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 394

Besproken / Commenté(s) : 2015/130 (p. 394)

Scheers, B. & Schuermans, L., "Huwen, schenken en erven in het verzekeringsrecht", in: De Wulf, C., Op de Beeck, M. & Verstraete, J., (eds.), *Liber amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, Die Keure, 2019, 149-161.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 151-157

Besproken / Commenté(s) : 2016/032 (p. 151-153), 2008/096 (p. 154-155), 2010/147 (p. 155-156), 2011/136 (p. 157-158), 1999/054 (p. 157)

Verbeke, A.L., "Erfwet 2018: nieuw Belgisch erfrecht revisited", *R.W.* 2019-2020, 43-52.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 47

Zie ook / Voir aussi : 2015/130

Huwelijksvermogensrecht Régimes matrimoniaux

Barbaix, R., *Familiaal vermogensrecht in essentie*, Antwerpen, Intersentia, 2018, XXII-422 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 20, 21, 24, 55-56, 90, 102, 107, 124, 131, 139, 150, 209-213, 254, 260, 311, 351, 379-380 en 407

Besproken / Commenté(s) : 2011/136 (p. 55-56 e.a.), 1999/054 (p. 55-56)

Zie ook / Voir aussi : 1997/067, 2003/169, 2005/170, 2007/136, 2008/096, 2008/109, 2009/147, 2010/101, 2010/112, 2010/126, 2010/147, 2011/070, 2012/103, 2013/028, 2013/151, 2014/137, 2016/018

Casman, H., "L'assurance-vie dans la proposition de loi 2848 visant à modifier le droit des régimes matrimoniaux", in: De Page, P., Culot, A., De Stefani, I., (dir.), *L'assurance-vie et le patrimoine familial: les opportunités nouvelles. Aspects civils et fiscaux*, (Patrimoines et fiscalités), Limal, Anthemis, 2018, 73-100.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 73-74 et 76

Besproken / Commenté(s) : 1999/054 (p. 73-74), 2011/136 (p. 76)

De Page, P., "L'application de la loi du 22 juillet 2018 dans le temps", in: Van Molle, M., (coord.), *La réforme des régimes matrimoniaux en pratique*, (Master en notariat ULB), Limal, Anthemis, 2019, 214-.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 235

Besproken / Commenté(s) : 2018/058 (p. 235)

Du Mongh, J., "De contouren herijkt van het eigen en gemeenschappelijk vermogen in het wettelijk stelsel", in: Verbeke, A.L., Declerck, D. & Du Mongh, J., (eds.), *Familiaal vermogensrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 109), Brugge, Die Keure, 2019, 33-54.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 38-39, noot 17 lees nr. 136/2011 i.p.v. nr. 1236/2011

Besproken / Commenté(s) : 1999/054 (p. 38-39), 2011/136 (p. 39)

Senaeve, P., "Het overgangsrecht van de wet van 13 augustus 2011 tot hervorming van de procedure vereffening-verdeling: eindelijk duidelijkheid", noot onder Cass. 2 november 2018, C.18.0134.N, *T. Fam.* 2019, 165-169.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 167-168

Besproken / Commenté(s) : 2016/138 (p. 167-168)

Jeugdrecht

Droit de la jeunesse

Put, J. & Pleysier, S., "De ontwikkeling van een nieuw Vlaams jeugddelinquentierecht: een juridisch-criminologische reflectie", in: X., *Recht in beweging. 25ste VRG-alumnidag 2018*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2018, 183-194.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 189

Zie ook / Voir aussi : 2003/166, 2008/049, 2008/050

Verbintenissenrecht

Droit des obligations

Stijns, S. & Declercq, S., "Het algemeen regime van de verbintenis: modaliteiten en overdracht in het nieuwe verbintenissenrecht", in: Stijns, S. (ed.), *Verbintenissenrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 108), Brugge, Die Keure, 2019, 1-45.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 22, 25 en 33-34

Besproken / Commenté(s) : 2018/036 (p. 22)

Zie ook / Voir aussi : 2016/079

Aansprakelijkheidsrecht

Droit de la responsabilité

Cataldo, A. & Pütz, A., "Le lien causal, aujourd'hui et demain", in: George, F., Havet, B. & Pütz, A., (coord.), *Les grandes évolutions du droit des obligations*, Limal, Anthemis, 2019, 87-127.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 108-109 et 124

Besproken / Commenté(s) : 2017/042 (p. 108-109)

Zie ook / Voir aussi : 2014/011

Cataldo, A. & Pütz, A., "Le lien causal, aujourd'hui et demain", in: George, F., Havet, B. & Pütz, A., (coord.), *Les grandes évolutions du droit des obligations*, Limal, Anthemis, 2019, 129-177.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 165

Zie ook / Voir aussi : 2016/007

de Rey, S., "Aansprakelijkheidsrecht. Herstel in natura: nieuwe tendensen in het contracten- en buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht", in: X., *Recht in beweging. 26ste VRG-alumnidag 2019*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2019, 17-48.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 30

Zie ook / Voir aussi : 2019/014

Dillen, L., "Pleidooi voor proportionele verdeling van de meerschade bij onterecht uitblijven van schadebeperking", *T.B.B.R.* 2019, 371-394.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 385-387

Besproken / Commenté(s) : 2014/099 (p. 385), 2014/111 (p. 385)

Zie ook / Voir aussi : 1995/025, 1996/032, 1996/077, 1997/003, 1998/092, 2006/153, 2007/090, 2016/007

Fosséprez, B., "Le dommage et sa réparation: quoi de neuf, Maître?", in: George, F., Havet, B. & Pütz, A., (coord.), *Les grandes évolutions du droit des obligations*, Limal, Anthemis, 2019, 37-86.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 48 et 51-52

Besproken / Commenté(s) : 2017/007 (p. 48), 2014/111 (p. 52-53), 2016/136 (p. 51)

Horseele, M.J. & Verbruggen, F., "Zelfkastijding met een slapstick. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van politieke publiekrechtelijke rechtspersonen met eenvoudige schuldigverklaring als enige straf", *NC* 2019, 195-210.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 200 en 206 (met verwijzing naar mogelijk ingrijpen door het GwH)

Zie ook / Voir aussi : 2009/167, 2011/127, 2011/181, 2011/198, 2015/110, 2016/025, 2018/091

Bijzondere overeenkomsten

Contrats spéciaux

Cuypers, D., "Afstand van recht en dading in het Belgische arbeidsrecht", *T.S.R.* 2019, 265-352.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 318

Zie ook / Voir aussi : 2014/166

Dambre, M., "Duur, opzegging en beëindiging van de woninghuurovereenkomst volgens de nieuwe bepalingen van het Vlaams Woninghuurdecreet", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 63-88.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 75, 79 en 88

Besproken / Commenté(s) : 2009/189 (p. 75)

Zie ook / Voir aussi : 2006/135, 2006/137, 2009/109, 2010/010, 2018/104

Dambre, M. & Hubeau, B., "Het Vlaams Woninghuurdecreet: een algemene situering", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 1-23.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 3 en 6-7

Zie ook / Voir aussi : 1998/073, 1998/139, 1999/109, 2001/027, 2004/168, 2011/029

Mortiers, L., "Two sides to the story: werkelijke kennis van het huwelijk in hoofde van de verhuurder bij opzegging van de huur van de gezinswoning", noot onder Cass. 30 april 2017, C.16.0443.F, *T. Fam.* 2019, 165-169.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 171

Zie ook / Voir aussi : 2011/023

Snick I., Snick M., & d'Udekem d'Acoz, H., *De Pachtovereenkomst*, 5de bijgew. dr., Brussel, Larcier, 2019, XXIX-929 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 72-73, 239-240 en 262

Besproken / Commenté(s) : 2008/177 (p. 72, 162), 2004/054 (p. 73), 2011/035 (p. 239), 2017/133 (p. 240)

Zie ook / Voir aussi : 2008/164

Vandromme, T., "De kwaliteit van de verhuurde woning in het Vlaams Woninghuurdecreet", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 35-62.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 36

Besproken / Commenté(s) : 2009/047 (p. 36)

Zie ook / Voir aussi : 2004/061

Vanhove, K., "Medehuur", in: Dambre, M., Hubeau, B., Vandromme, T., e.a., (eds.), *Het nieuw Vlaams Woninghuurdecreet. Over grote en kleine wijzigingen in het woninghuurrecht*, (Goederenrecht), Brugge, Die Keure, 2019, 137-151.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 138

Zie ook / Voir aussi : 2015/024

Zakenrecht en zakelijke rechten

Droit des biens et droits réels

---

de Clippele, M.S. & Bernard, N., "Quand la définition de monument ne suit pas les catégories civiles du droit des biens. Regards croisés entre droit administratif et droit civil, à la lumière du projet de réforme du Code civil", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P.O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 265-306.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 272-274, 286 et 288

Besproken / Commenté(s) : 1990/008 (p. 272-274), 2015/132 (p. 286), 2010/025 (p. 288-289)

V.Z.W. en burgerlijke vennootschappen

A.S.B.L. et sociétés civiles

De Dier, S. & Wyckaert, M., "De VZW herboren als onderneming", in: X., *Recht in beweging. 25ste VRG-alumnidag 2018*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2018, 53-78.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 66-67

Zie ook / Voir aussi : 2013/024

Verzekeringsrecht

Droit des assurances

Casman, H., "L'assurance-vie dans la proposition de loi 2848 visant à modifier le droit des régimes matrimoniaux", in: De Page, P., Culot, A., De Stefani, I., (dir.), *L'assurance-vie et le patrimoine familial: les opportunités nouvelles. Aspects civils et fiscaux*, (Patrimoines et fiscalités), Limal, Anthemis, 2018, 73-100.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 73-74 et 76

Besproken / Commenté(s) : 1999/054 (p. 73-74), 2011/136 (p. 76)

Scheers, B. & Schuermans, L., "Huwen, schenken en erven in het verzekeringsrecht", in: De Wulf, C., Op de Beeck, M. & Verstraete, J., (eds.), *Liber amicorum Aloïis Van den Bossche*, Brugge, Die Keure, 2019, 149-161.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 151-157

Besproken / Commenté(s) : 2016/032 (p. 151-153), 2008/096 (p. 154-155), 2010/147 (p. 155-156), 2011/136 (p. 157-158), 1999/054 (p. 157)

Van Schoubroeck, C. & Stroobants, N., "Actualia verzekeringsrecht maart 2015 - maart 2018: highlights uit recente wetgeving en rechtspraak", in: Van Schoubroeck, C. & Samoy, I., (eds.), *Aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht recht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 106), Brugge, Die Keure, 2018, 107-136.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 113-115, 119-120, 122-128 en 133

Besproken / Commenté(s) : 2018/010 (p. 119-120), 2016/032 (p. 122), 2015/096 (p. 124), 2015/123 (p. 124-125), 2016/064 (p. 125), 2017/088 (p. 125), 2017/084 (p. 125-126), 2018/017 (p. 127), 2016/136 (p. 128), 2015/074 (p. 128), 2017/043 (p. 133)

Zie ook / Voir aussi : 2007/100

Organisatie en bevoegdheid (gerechtelijk recht) **Organisation et compétence (droit judiciaire)**

Coppens, J., Noot onder GwH, arrest nr. 31/2019, 28 februari 2019, *T. Strafr.* 2019, 153.

Noot / Note : 2019/031

Besproken / Commenté(s) : 2018/035 (p. 153)

Henry, P., "Harpocrate contre Astrée: l'avocat entre confiance et transparence", in: Bourgeois, M. & Henry, P., (dir.) *La transparence : une obligation ou un atout pour l'avocat?*, (CUP. Commission Université-Palais; 188), Liège, Anthemis, 2019, 55-93.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 56-57 et 69-70

P.H., Note sous C.C., 14 mars 2019, n° 43/2019, *J.L.M.B.* 2019, 1119.

Noot / Note : 2019/043

Besproken / Commenté(s) : 2019/044

Riemslogh, J., "Grondwettelijk Hof herstelt absolute nietigheid in taalwet gerechtszaken", commentaar bij GwH, arrest nr. 120/2019, 19 september 2019, *Juristenkrant* 25 september 2019, nr. 394, 2.

Noot / Note : 2019/120

Scarnà, S., "La porosité du secret professionnel dans le cadre de la lutte contre le blanchiment d'argent, le financement du terrorisme, la fraude fiscale et l'ingénierie fiscale", in: Bourgeois, M. & Henry, P., (dir.) *La transparence : une obligation ou un atout pour l'avocat?*, (CUP. Commission Université-Palais; 188), Liège, Anthemis, 2019, 7-54.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 13, 49 et 53-54

Besproken / Commenté(s) : 2015/013 (p. 13), 2015/041 (p. 13), 2008/010 (p. 53-54)

Vandevelde, M., "Advocaten ontsnappen niet aan btw-listing", commentaar bij GwH, arrest nr. 43/2019, 14 maart 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 9.

Noot / Note : 2019/043

X., Note d'observations sous Mons, 1er avril 2019, *J.D.F.* 2017, 347-348.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 347

Zie ook / Voir aussi : 2019/043

Rechtsplegingen (gerechtelijk recht) Procédures (droit judiciaire)

Grégoire, C. & Jacmain, S., "Les pièges à l'introduction d'une procédure: morceaux choisis", in: Eloy, G., (dir.), *Les pièges de la procédure civile et arbitrage dans la pratique*, (Collection de la Conférence du Jeune Barreau de Bruxelles), Bruxelles, Larcier, 2019, 5-42.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 12-13 et 38

Besproken / Commenté(s) : 2010/099 (p. 12-13), 2017/013 (p. 38)

Zie ook / Voir aussi : 2016/160

Maes, B., Clijmans, N. & Van Schel, S., "Regels van het geding en van de rechtspleging", in: Taelman, P. & Allemeersch, B., (eds.), *Het burgerlijk proces opnieuw hervormd*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 35-95.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 53 en 73

Besproken / Commenté(s) : 2017/108 (p. 53), 2018/139 (p. 73)

Sosson, J., "Les actions judiciaires en matière de filiation: tableaux synthétiques. Mise à jour et commentaire de la réforme partielle opérée par la loi du 21 décembre 2018", *Rev. trim. dr. fam.* 2019, 9-45.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2010/144 (p. 12-13), 2012/061 (p. 12-13), 2013/030 (p. 12-13), 2012/103 (p. 15-16), 2011/054 (p. 18), 2013/065 (p. 18-19), 2019/001 (p. 22)

Voorwaarden voor en wijze van instellen van de rechtsovername Conditions et modes d'introduction de l'action

---

Dear, L. & Eloy, G., "L'erreur dans l'identification de l'employeur mis à la cause et la déloyauté procédurale", *J. T.T.* 2019, 241-248.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 242-244

Besproken / Commenté(s) : 2014/125 (p. 242-244)

Lefranc, P., "Artikel 17, tweede lid Ger.W.: Hooglied van het algemeen collectiefvorderingsrecht voor de hoven en rechtbanken of de zwanenzang van de Eikendael-doctrine", *T.M.R.* 2019, 239-261.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 240, 249-252 en 257-258

Besproken / Commenté(s) : 2013/133 (p. 240, 249-250, 252), 1990/032 (p. 250), 2018/126 (p. 257)

Zie ook / Voir aussi : 2011/042, 2011/145, 2013/007, 2013/107, 2013/121, 2013/166, 2013/183, 2014/001, 2014/165, 2015/044, 2015/045, 2015/084, 2016/108, 2018/150, 2018/174, 2019/053

Maes, B., Clijmans, N. & Van Schel, S., "Regels van het geding en van de rechtspleging", in: Taelman, P. & Allemeersch, B., (eds.), *Het burgerlijk proces opnieuw hervormd*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 35-95.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 53 en 73

Besproken / Commenté(s) : 2017/108 (p. 53), 2018/139 (p. 73)

Sternotte, Y. & Schaiko, G., "25 jaar Milieustakingswet: enkele recente evoluties en commentaar", *M.E.R.* 2019, 67-101.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 78 en 82-84

Besproken / Commenté(s) : 2014/009 (p. 78, 82-84), 2016/060 (p. 83), 2011/029 (p. 83)

Uitgaven en kosten

Frais et dépens

Sobrie, S., "Actuele ontwikkelingen inzake de rechtsplegingsvergoeding", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 263-289.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 271, 276-277, 281-282, 284 en 286-288 (p. 265: lees wet van 19 oktober 2015 i.p.v. 29 oktober 2015)

Besproken / Commenté(s) : 2017/008 (p. 281-282), 2015/068 (p. 287), 2016/034 (p. 287-288)

Zie ook / Voir aussi : 2008/182, 2009/015, 2009/073, 2009/149, 2011/083, 2012/043, 2013/036, 2013/042, 2013/121, 2013/132, 2014/054, 2015/069, 2015/070

Bewarend beslag en middelen tot tenuitvoerlegging

Saisies conservatoires et voies d'exécution

Broeckx, K., "De Europese Bankbeslagverordening", in: Taelman, P. & Allemeersch, B., (eds.), *Het burgerlijk proces opnieuw hervormd*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 171-214.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 207-208

Zie ook / Voir aussi : 2017/048

Lindemans, R., "Actuele ontwikkelingen en tendensen inzake beslagrecht (2015-2018)", in: Storme, M.E., (ed.), *Insolventie- en beslagrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 107), Brugge, Die Keure, 2018, 45-71.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 54-55 en 59-60

Besproken / Commenté(s) : 2016/052 (p. 59)

Zie ook / Voir aussi : 2015/151, 2017/048, 2018/081

Bemiddeling en arbitrage

Médiation et arbitrage

Senaeve, P., *Bemiddeling en collaboratieve onderhandelingen na de wetten van 15 juni, 18 juni en 11 juni 2018*, Antwerpen, Intersentia, 2018, XIV-233 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 60 voor verwijzing naar de prejudiciële vraag van het GwH aan het Hof van Justitie bij arrest nr. 136/2018 van 11 oktober 2018 (hangende zaak met rolnr. 6752)

Besproken / Commenté(s) : 2018/136 (p. 60)

Elektronische procesvoering

Procédure électronique

Maes, B., Clijmans, N. & Van Schel, S., "Regels van het geding en van de rechtspleging", in: Taelman, P. & Allemeersch, B., (eds.), *Het burgerlijk proces opnieuw hervormd*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 35-95.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 53 en 73

Besproken / Commenté(s) : 2017/108 (p. 53), 2018/139 (p. 73)

Notariaat

Notariat

Van Den Berghe, B., "Notarieel tucht(proces)recht in hoofdlijnen", in: De Wulf, C., Op de Beeck, M. & Verstraete, J., (eds.), *Liber amicorum Aloïs Van den Bossche*, Brugge, Die Keure, 2019, 365-391.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 367 en 380

Zie ook / Voir aussi : 2010/008

5. HANDELS-, ECONOMISCH EN FINANCIËEL RECHT / DROIT COMMERCIAL, ÉCONOMIQUE ET FINANCIER

Faillissementsrecht, continuïteit van ondernemingen en gerechtelijke reorganisatie Droit des faillites, continuité des entreprises et réorganisation judiciaire

---

Moineau, P., "Le nouveau droit de l'insolvabilité des entreprises: champ d'application et principes généraux", in: Thirion, N., (dir.), *Les réformes du droit économique: premières applications*, (CUP. Commission Université-Palais; 190), Liège, Anthemis, 2019, 7-70.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 11-12

Besproken / Commenté(s) : 2015/031 (p. 11), 2013/024 (p. 12)

Pasteger, D. & Thirion, V., "Le couple face aux procédures d'insolvabilité à l'aune du Code de droit économique", in: Musch, C., (coord.), *Le droit du couple. Aspects juridiques et fiscaux*, (Colloques de la Conférence Libre du Jeune Barreau de Liège), Limal, Anthemis, 2019, 135-173.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 153-156 et 159

Besproken / Commenté(s) : 2013/040 (p. 155-156), 2013/086 (p. 155-156)

Vananroye, J. & Verheyden, R., "De insolventieprocedures in het nieuwe boek XX WER", in: Storme, M.E., (ed.), *Insolventie- en beslagrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 107), Brugge, Die Keure, 2018, 13-43.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 13 en 41

Besproken / Commenté(s) : 2013/024 (p. 13)

Zie ook / Voir aussi : 2010/005, 2014/140

X., "Chapitre 5. La réorganisation judiciaire", in: Alter, C. & Pletinckx, Z., *Insolvabilité des entreprises. Dépistage, mesures préventives et procédures de réorganisation judiciaire*, (Répertoire pratique du droit belge) Bruxelles, Larcier, 2019, 138-441.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 155-157, 166-167, 242, 247-251, 300-304, 342-345, 386-387 et 391-394

Besproken / Commenté(s) : 2013/033 (p. 156-157, 242), 2016/124 (p. 166-167, 344-345), 2016/023 (p. 247-251), 2017/047 (p. 300-304), 2012/008 (p. 342-343, 391-394), 2015/057 (p. 386-387)

Consumentenrecht (bescherming van de consument) Droit de la consommation (protection des consommateurs)

Gouverneur, M., Bertrand, A. & Duvinage, L., "La rencontre entre le droit de grève et la protection du consommateur dans les secteurs aérien et ferroviaire", *D.C.C.R.* 2019, n° 124, 27-66.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 31

Zie ook / Voir aussi : 1993/062, 2000/042

Bankrecht et financiële markten Droit bancaire et marchés financiers

---

Broeckx, K., "De Europese Bankbeslagverordening", in: Taelman, P. & Allemeersch, B., (eds.), *Het burgerlijk proces opnieuw hervormd*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 171-214.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 207-208

Zie ook / Voir aussi : 2017/048

De Deyne, L., *Marktoezicht in de energiesector*, Antwerpen, Intersentia, 2017, XIX-735 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 7-8, 15-20, 70, 93-94, 103-107, 110-113, 115, 119, 121-122, 149-150, 152, 168, 170, 172-173, 269-270, 293-296, 302, 304-305, 308-310, 315-321, 323, 330-331, 357, 371-372, 384, 402, 408-409, 440, 442, 472-476, 478-479, 510, 518, 611, 625-626, 662-663, 672-673, 678-679 en 692

Besproken / Commenté(s) : 2010/130 (p. 7, 16-17, 19-20, 104-105, 110-112, 293-294, 370-371, 384, 402, 408, 442, 479, 662, 672), 2014/104 (p. 17, 105, 112, 152, 384, 662-663, 679), 2014/030 (p. 17, 105, 112, 152, 357, 384, 662-663, 679), 2013/158 (p. 17-18, 105, 152, 662, 679), 2016/062 (p. 18-19), 1998/024 (p. 103-104), 2011/097 (p. 119, 304), 2013/117 (p. 149-150, 168, 170, 172-173, 269-270, 295-296, 302, 305, 308-310, 315-317, 319-320, 330-331, 510, 625-626, 692), 2016/071 (p. 318, 320, 323), 2002/096 (p. 472-473), 1992/072 (p. 472), 2009/042 (p. 473-474), 2012/037 (p. 174), 2007/014 (p. 476, 479), 2016/025 (p. 479)

Zie ook / Voir aussi : 1997/040, 1999/128, 2004/105, 2005/126, 2005/150, 2006/138, 2007/081, 2007/086, 2008/010, 2008/093, 2008/157, 2010/148, 2011/044, 2012/134, 2013/097, 2013/135, 2014/005, 2015/147, 2016/107

De Smedt, P., "Hof van Justitie fluit verlening Doel 1 en 2 terug", commentaar bij HvJ 29 juli 2019 (Grote Kamer), C-411/17, Inter-Environnement Wallonie ASBL en Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw, *Juristenkrant* 11 september 2019, nr. 393, 2-3.

Besproken / Commenté(s) : 2017/082 (p. 2)

6. STRAFRECHT EN -RECHTSPLEGING / DROIT PÉNAL ET PROCÉDURE PÉNALE

Strafrecht

Droit pénal

Ceulemans, B. & Vanhaelen, A., "Les conducteurs mineurs ou débutants: un statut particulier devant le tribunal de police?", in: Cataldo, A., (coord.), *Actualités du tribunal de police*, Actes du colloque du 7 juin 2018, (Jeune barreau de Namur), Limal, Anthemis, 2019, 33-75.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 50

Zie ook / Voir aussi : 2009/163, 2009/203, 2010/081, 2011/005, 2012/024, 2012/062

Colette-Basecqz, N., "La responsabilité pénale liée au phénomène de cyberharcèlement et à ses différentes formes d'expression", in: Jacquemin, H., Degueldre, M., Preumont, H., e.a., (coord.), *Responsabilités et numérique*, Actes du colloque du 1er juin 2018, (Jeune barreau de Namur), Limal, Anthemis, 2018, 35-61.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 40-42 et 44

Besproken / Commenté(s) : 2006/071 (p. 40, 42), 2009/076 (p. 40, 42), 2006/098 (p. 40, 42), 2007/075 (p. 41-42)

Zie ook / Voir aussi : 2011/198

Delhaise, E., "La dénonciation en matière de terrorisme: coup d'arrêt de la Cour constitutionnelle", commentaire sur C.C., 14 mars 2019, n° 44/2019, <http://www.justice-en-ligne.be/article1209.html> (02/08/2019).

Noot / Note : 2019/044

Falque, G. & Grisard, L., "Le caractère relatif de l'autorité de la chose jugée du pénal sur le civil: quand l'exception devient petit à petit le principe", obs. sous C.C., 14 février 2019, n° 24/2019 et sous Corr. Liège (8e ch.), 14 décembre 2018, *Rev. Dr. ULg* 2019, 349-357.

Noot / Note : 2019/024

Lénelle, G. & Pijcke, G., "La responsabilité pénale des personnes morales. Le point de vue de l'auditorat du travail", *Dr. pén. entr.* 2019, 77-93.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 84 et 87

Besproken / Commenté(s) : 2002/128 (p. 84, 87)

Ninane, G., "Jurisprudence sur le voile intégral: suite et fin?", note sous Cour eur. D.H., arrêt Belcacemi et Oussar c. Belgique du 11 juillet 2017, *A.P.* 2019, 119-124.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 120

Rozie, J., Vandermeersch, D. & De Herdt, J., *Naar een nieuw Strafwetboek? Het voorstel van de Commissie tot hervorming van het strafrecht*, Brugge, Die Keure, 2019, XIV-591 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 17, 145, 152, 182-183, 189, 192, 241, 291, 294 en 297-299

Besproken / Commenté(s) : 2017/148 (p. 145, 152), 2006/071 (p. 297-299), 2006/098 (p. 297), 2007/064 (p. 297), 2012/145 (p. 182)

Zie ook / Voir aussi : 1999/116, 2007/075, 2008/110, 2009/093, 2009/167, 2017/012

Van Eyll, S., "Actualités pénales en matière de droit de la circulation: une sévérité accrue est-elle gage de plus de sécurité routière?", in: Cataldo, A., (coord.), *Actualités du tribunal de police*, Actes du colloque du 7 juin 2018, (Jeune barreau de Namur), Limal, Anthemis, 2019, 7-32.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 27-28

Besproken / Commenté(s) : 2018/129 (p. 27-28)

Vanheule, J. & Verbruggen, F., "Hink-stap-struikel naar het recht van morgen: Daderschap, deelneming en (een beetje) bestraffing in het nieuwe boek I van het Strafwetboek", in: Vanheule J., Spriet B., Verstraeten R., e.a., *Straf- en strafprocesrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 110), Brugge, Die Keure, 2019, 1-54.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 1 en 49

Zie ook / Voir aussi : 2017/012, 2017/148

Algemeen strafrecht

Droit pénal général

Bernaert, M.A. & Vandermeersch, D., "La loi du 5 mai 2019 insérant dans le Code pénal un article 55bis: un nouvel essai manqué pour pallier les discriminations épinglées par la Cour constitutionnelle en matière de récidive", *J.T.* 2019, 490-492.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Zie ook / Voir aussi : 2011/193, 2011/199, 2014/185, 2017/148, 2018/015

Nouwynck, L., "Institutions de sécurité sociale, travailleurs sociaux, secret professionnel et terrorisme: la Cour constitutionnelle remet les pendules à l'heure", note sous C.C., 14 mars 2019, n° 44/2019, *Rev. dr. commun.* 2019, n° 2, 21-26.

Noot / Note : 2019/044

Bijzonder strafrecht

Droit pénal spécial

Bernaert, M.A., Bosly, H.D., Cesoni, M.L., e.a., *Les infractions. 1: Les infractions contre les biens*, 2e éd., (Droit pénal), Bruxelles, Larcier, 2016, 944 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 142, 167-169, 321-323, 617-619, 682, 930 et 933

Besproken / Commenté(s) : 2006/098 (p. 321-323), 2005/136 (p. 617), 2008/010 (p. 618-619)

Zie ook / Voir aussi : 1997/087, 1998/057, 2000/028, 2006/140, 2009/031, 2011/056, 2012/145, 2015/044

Buysse, C., "Droit pénal. Fraude fiscale: le contentieux fiscal est intégré dans la procédure pénale", *Fiscologue* 2019, n° 1616, 1-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1 et 3

Besproken / Commenté(s) : 2014/061 (p. 1)

Buysse, C., "Strafrecht. Fiscale fraude: wetgever «integreert» fiscaal contentieux in strafprocedure", *Fiscoloog* 2019, nr. 1616, 1-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 1 en 3

Besproken / Commenté(s) : 2014/061 (p. 1)

Delhaise, E., "Chapitre 2. Les infractions terroristes", in: Delhaise, E., *Infractions terroristes*, (Droit pénal), Bruxelles, Larcier, 2019, 25-73.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 34-35, 48-50 et 66-68

Besproken / Commenté(s) : 2005/125 (p. 34-35), 2018/031 (p. 48-50), 2018/008 (p. 66-68)

Desterbeck, F., "L'infraction et la fraude fiscale", *R.G.C.F.* 2019, 273-326.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 277, 280, 282, 285, 287, 289-290, 312 et 324-325

Besproken / Commenté(s) : 2014/061 (p. 277), 2008/092 (p. 280), 2015/041 (p. 282), 2009/099 (p. 285), 2002/096 (p. 287), 2015/013 (p. 289-290), 2015/083 (p. 312), 2016/083 (p. 324-325)

Guillain, C., "Le parcours judiciaire de l'usager de drogues: un chemin semé d'embûches", obs. sous Corr. Liège, div. Liège, 30 mai 2018, *J.L.M.B.* 2019, 1325-1330.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1328

Besproken / Commenté(s) : 2005/197 (p. 1328), 2018/176 (p. 1328)

Horseele, M.J. & Verbruggen, F., "Zelfkastijding met een slapstick. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van politieke publiekrechtelijke rechtspersonen met eenvoudige schuldigverklaring als enige straf", *NC* 2019, 195-210.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 200 en 206 (met verwijzing naar mogelijk ingrijpen door het GwH)

Zie ook / Voir aussi : 2009/167, 2011/127, 2011/181, 2011/198, 2015/110, 2016/025, 2018/091

Lugentz, F., "Confiscation obligatoire des choses qui ont servi ou qui ont été destinées à commettre l'infraction: pour une application uniforme du pouvoir de modération du juge", note sous C.C., 14 février 2019, n° 25/2019, *Rev. dr. pén.* 2019, 941-951.

Noot / Note : 2019/025

Besproken / Commenté(s) : 2018/099 (p. 943), 2014/065 (p. 943), 2017/012 (p. 944-946, 949)

Spriet, B. & Van Herpe, R., "Actualia strafrechtelijke fraude: misdrijf, rechtspersoon en beroepsverbod", in: Vanheule J., Spriet B., Verstraeten R., e.a., *Straf- en strafprocesrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 110), Brugge, Die Keure, 2019, 55-141.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 111

Zie ook / Voir aussi : 2002/128

Strafrechtspleging

Procédure pénale

Beernaert, M.A., Colette-Basecqz, N., Guillain, C., e.a., *Introduction à la procédure pénale*, Bruxelles, la Charte, 2019, 410 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 19, 34, 55-55, 75-76, 96, 143, 157, 166, 172, 180, 207, 244, 328 et 401-402

Besproken / Commenté(s) : 2016/083 (p. 75-76), 2018/174 (p. 157)

Zie ook / Voir aussi : 1998/029, 1998/140, 2002/056, 2004/202, 2005/068, 2006/104, 2010/016, 2016/113, 2017/148

Organisatie en bevoegdheid (strafrechtspleging)

Organisation et compétence (procédure pénale)

X., "Wandelgangen. Assisen afschaffen", *Juristenkrant* 26 juni 2019, nr. 392, 14.

Besproken / Commenté(s) : 2017/148 (p. 14)

Rechtsplegingen (strafrechtspleging)

Procédures (procédure pénale)

Michiels, O., "Le prévenu intimé peut-il se prévaloir d'un délai supplémentaire d'appel?", note sous C.C., 6 juin 2019, n° 96/2019, *Dr. pén. entr.* 2019, 174-179.

Noot / Note : 2019/096

Yurt, C., "Quelque chose de nouveau sous le soleil pénal", obs. sous C.C., 16 mai 2019, n° 67/2019 et sous Cass. (2e ch.), 29 mai 2019, *J.T.* 2019, 613-614.

Noot / Note : 2019/067

Coppens, J., Noot onder GwH, arrest nr. 31/2019, 28 februari 2019, *T. Strafr.* 2019, 153.

Noot / Note : 2019/031

Besproken / Commenté(s) : 2018/035 (p. 153)

Hoet, P., Noot onder GwH, arrest nr. 54/2019, 4 april 2019, *T. Strafr.* 2019, 196-197.

Noot / Note : 2019/054

Verstraeten, R. & Bailleux, A., "Het voorstel van een nieuw Wetboek van Strafvordering: algemene beginselen en fase van het onderzoek", in: Vanheule J., Spriet B., Verstraeten R., e.a., *Straf- en strafprocesrecht*, (Themis. School voor postacademische juridische vorming; 110), Brugge, Die Keure, 2019, 143-186.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 148-150 (met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 7105), 158 en 180

Besproken / Commenté(s) : 2018/174 (p. 148), 2017/006 (p. 149-150, 158), 2017/148 (p. 150, 180)

Verval van de strafvordering en burgerlijke rechtsvordering
Extinction des actions

Falque, G. & Grisard, L., "Le caractère relatif de l'autorité de la chose jugée du pénal sur le civil: quand l'exception devient petit à petit le principe", obs. sous C.C., 14 février 2019, n° 24/2019 et sous Corr. Liège (8e ch.), 14 décembre 2018, *Rev. Dr. ULg* 2019, 349-357.

Noot / Note : 2019/024

Thiriar, P., "Grondwettelijk Hof draagt het strafrechtelijk gezag van gewijsde ten grave - *Le criminel ne tient plus le civil en état*", noot onder GwH, arrest nr. 24/2019, 14 februari 2019, *NC* 2019, 306-309.

Noot / Note : 2019/024

Opsporingsonderzoek en gerechtelijk onderzoek
Information et instruction

Boeckxaens, J., "Beroepsgeheim en vertrouwelijk karakter van stukken: het Hof van Cassatie timmert verder aan afbakening noodzakelijke waarborgen bij inbeslagname", noot onder Cass. 29 november 2016, P.15.0704.N, *T. Strafr.* 2019, 207-211.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 208

Zie ook / Voir aussi : 2013/127, 2013/163

Buyse, C., "Droit de visite: l'autorisation du juge de police, pas un «chiffon de papier»", commentaire sur C.C., 27 juin 2019, n° 104/2019, *Fiscologue* 2019, n° 1618, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Buyse, C., "Droit de visite: pas d'extension «sur place» à d'autres contribuables?", commentaire sur Bruxelles, 14 et 21 mai 2019, *Fiscologue* 2019, n° 1621, 1-3.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 2-3

Besproken / Commenté(s) : 2019/104 (p. 3), 2017/116 (p. 2-3)

Buyse, C., "Onderzoek en controle. Visitatie woningen: machtiging politierechter is « geen vodjes papier »", commentaar bij GwH, arrest nr. 104/2019, 27 juni 2019, *Fiscoloog* 2019, nr. 1618, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Zie ook / Voir aussi : 2008/171, 2011/010

Buysse, C., "Onderzoek. Visitatie: geen uitbreiding «ter plaatse» naar andere belastingplichtingen?", commentaar bij Brussel 21 mei 2019 en 14 mei 2019, *Fiscoloog* 2019, nr. 1621, 1-4.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 2-3

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 2-3), 2019/104 (p. 3)

De Raedt, S., "Machtiging tot huisvisitatie van de fiscus moet wel degelijk worden gemotiveerd", noot onder GwH, arrest nr. 104/2019, 27 juni 2019, *NjW* 2019, 610.

Noot / Note : 2019/104

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 610)

Horseele, M., Severijns, H., Vilain, R. & Yperman, W., "Recente wijzigingen in het straf(proces)recht: consequent incoherent? Een kritische kijk op de voorlopige hechtenis, de correctionalisatie, de beveiligingsperiode en het grievenformulier", in: X., *Recht in beweging. 25ste VRG-alumnidag 2018*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2018, 115-159.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2017/148 (p. 121-125, 128, 130-134 en 149-150), 2018/031 (p. 127), 2011/193 (p. 132, 134), 2018/028 (p. 133-135), 2011/199 (p. 138)

Jansen, T., "Visitatie woning: Grondwettelijk Hof schept klaarheid. En EHRM nunanceert ... in geval van visitatie bij derden", *Fisc. Act.* 2019, nr. 26, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 2)

Liègeois, Y. & De Smet, B., "Twintig jaar zuivering van nietigheden tijdens het gerechtelijk onderzoek. Tijd voor verandering of opfrissing van het systeem?", *R.W.* 2019-2020, 3-19.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 4, 7, 11, 13-14, 16 en 18

Besproken / Commenté(s) : 2017/148 (p. 7, 13), 2017/006 (p. 16, 18)

Zie ook / Voir aussi : 2002/086, 2010/051, 2010/158, 2011/139

Voorlopige hechtenis Détention préventive

Horseele, M., Severijns, H., Vilain, R. & Yperman, W., "Recente wijzigingen in het straf(proces)recht: consequent incoherent? Een kritische kijk op de voorlopige hechtenis, de correctionalisatie, de beveiligingsperiode en het grievenformulier", in: X., *Recht in beweging. 25ste VRG-alumnidag 2018*, Oud-Turnhout, Gompel&Svacina, 2018, 115-159.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2017/148 (p. 121-125, 128, 130-134 en 149-150), 2018/031 (p. 127), 2011/193 (p. 132, 134), 2018/028 (p. 133-135), 2011/199 (p. 138)

Vankerkoven, C., "Motivation et signature du mandat d'arrêt: subsistance de formalités substantielles", note sous C.C., 5 juillet 2018, n° 91/2018, *Rev. dr. pén.* 2019, 961-969.

Noot / Note : 2018/091

Rechtsmiddelen (strafrechtspleging) Voies de recours (procédure pénale)

De Smet, B., "Het begrip «wettige verschoning» van artikel 187, § 6, 1° Sv. als criterium voor ongedaan verzet", noot onder Cass. 27 februari 2019, P.18.0982.F, *T. Strafr.* 2019, 164-168.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 164-168

Besproken / Commenté(s) : 2017/148 (p. 164-166)

Vasseur, R., "Wapengelijkheid primeert: ook beklaagde heeft recht op bijkomende termijn voor volgheroep", commentaar bij GwH, arrest nr. 96/2019, 6 juni 2019, *Juristenkrant* 26 juni 2019, nr. 392, 2.

Noot / Note : 2019/096

Uitvoering van strafrechtelijke veroordelingen

Exécution des condamnations pénales

Rozie, J., "De recidivewet van 5 mei 2019: de vergiftigde kers op de repressieve taart", *NC* 2019, 291-302.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 294-295 en 297-298

Besproken / Commenté(s) : 2014/185 (p. 294, 297), 2018/015 (p. 294, 297), 2011/193 (p. 294, 297), 2011/199 (p. 294, 297)

Criminologie en penitentiair recht

Criminologie et droit pénitentiaire

Verhesschen, K., "Geen controle over zijn daden, wel over zijn (rechts)handelingen?", noot onder Antwerpen, 12 september 2018, *NjW* 2019, 526.

Besproken / Commenté(s) : 2018/050 (p. 526)

7. SOCIAAL RECHT / DROIT SOCIAL

Arbeidsrecht

Droit du travail

Belleflamme, F. & Dasnoy, H., "Une autorité publique prend-elle une décision administrative lorsqu'elle décide de licencier un membre de son personnel contractuel?", in: Van Meerbeeck, J., de Broux, P.O., Léonard, T., e.a., (coord.), *La distinction entre droit public et droit privé. Pertinence, influences croisées et questions transversales*, Limal, Anthemis, 2019, 163-225.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 167-169, 171-184, 197-203 et 225

Besproken / Commenté(s) : 2001/055 (p. 167), 2014/074 (p. 168), 1996/077 (p. 171), 2000/019 (p. 172-173), 2014/187 (p. 173), 2016/101 (p. 173-174), 2011/117 (p. 174), 2005/064 (p. 175), 1996/010 (p. 175), 2005/097 (p. 175), 2005/009 (p. 176), 2017/086 (p. 180), 2018/022 (p. 181-182), 2018/084 (p. 182-184, 197-199)

Cuypers, D., "Afstand van recht en dading in het Belgische arbeidsrecht", *T.S.R.* 2019, 265-352.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 318

Zie ook / Voir aussi : 2014/166

Dear, L. & Eloy, G., "L'erreur dans l'identification de l'employeur mis à la cause et la déloyauté procédurale", *J. T.T.* 2019, 241-248.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 242-244

Besproken / Commenté(s) : 2014/125 (p. 242-244)

Delchevalerie, P., "Travail à temps partiel: compatibilité avec la constitution des présomptions d'occupation à temps plein prévues à l'article 22ter de la loi de 1969 - absence de caractère pénal", *Dr. pén. entr.* 2019, 163-170.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 167-170

Besproken / Commenté(s) : 2019/050 (p. 167-170), 2011/178 (p. 170), 2012/028 (p. 170)

Hendrickx, F., *Inleiding tot het Belgische arbeidsrecht*, 2de ed., Brugge, Die Keure, 2019, XV-304 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 31-35, 60, 63, 76, 110, 123-125, 150, 164, 187, 206-209, 228, 231, 234, 244, 246-247, 251 en 264

Besproken / Commenté(s) : 1993/056 (p. 31-32, 206, 228), 2001/084 (p. 32, 244), 2011/125 (p. 33, 206, 208), 2014/187 (p. 34, 244), 2014/101 (p. 34-35), 2012/075 (p. 76), 2006/047 (p. 124-125), 2009/064 (p. 164), 2016/010 (p. 209), 2015/234 (p. 234), 2016/101 (p. 247, 251)

Zie ook / Voir aussi : 1994/020, 1998/040, 1999/045, 2002/022, 2006/185, 2008/048, 2009/009, 2009/014, 2011/084, 2016/035, 2016/086, 2016/130, 2016/132, 2017/036, 2017/134, 2018/084, 2018/140

Vanhegen, M., "Arbeidsrecht. De nieuwe re-integratieprocedure voor langdurig zieken", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 51-70.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 64

Zie ook / Voir aussi : 2009/089

X., "Livre cinq. Les spécificités de la rupture pour motifs graves des agents contractuels au service des autorités administratives", in: Vannes, V., *La rupture du contrat de travail pour motif grave. 1: Évolution, aspects techniques et applications diverses*, Limal, Anthemis, 2019, 247-287.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 271-277

Besproken / Commenté(s) : 2018/022 (p. 275-277), 2017/086 (p. 271-275)

Individueel arbeidsrecht Droit des relations individuelles du travail

---

Foubert, P. & Panis, J., "De sirene loeit niet enkel in de brandweerkazerne. Het arrest *Matzak* van het HJEU en de wachtdiensten van ziekenhuisartsen", *J.T.T.* 2019, 257-266.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 263

Zie ook / Voir aussi : 2016/035

Rauws, W., "Anderlecht, het Grondwettelijk Hof en het ontslagrecht", *T.P.R.* 2019, 9-20.

Noot / Note : 2016/101, 2017/086, 2018/084, 2018/140

Besproken / Commenté(s) : 2018/022 (p. 14-15)

Zie ook / Voir aussi : 1998/117, 2009/017

Van Hiel, I., "Hogere bedienden kunnen zich beroepen op opzeggingsclausules gesloten vóór 1 januari 2014", noot onder GwH 18 oktober, nr. 140/2018, *Soc. Kron.* 2019, 1-5.

Noot / Note : 2018/140

Besproken / Commenté(s) : 2009/014 (p. 1, 3)

Zie ook / Voir aussi : 1993/056, 2011/125, 2019/093

Wouters, P.J., "Passif social. Exonération pour passif social: liste des travailleurs à communiquer", *Fiscologue* 2019, n° 1621, 4-6.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 4

Besproken / Commenté(s) : 2011/125

Wouters, P.J., "Sociaal passief. Vrijstelling voor sociaal passief: toch effectieve indieningsverplichting", *Fiscoloog* 2019, nr. 1621, 4-7.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 4

Besproken / Commenté(s) : 2011/125

X., Noot onder GwH, arrest nr. 140/2018, 18 oktober 2018, *R.W.* 2019-2020, 53.

Noot / Note : 2018/140

Zie ook / Voir aussi : 2019/093

Collectief arbeidsrecht Droit des relations collectives du travail

---

Gouverneur, M., Bertrand, A. & Duvinage, L., "La rencontre entre le droit de grève et la protection du consommateur dans les secteurs aérien et ferroviaire", *D.C.C.R.* 2019, n° 124, 27-66.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 31

Zie ook / Voir aussi : 1993/062, 2000/042

Pecinovsky, P., *EU economic governance en het recht op collectief onderhandelen. Een juridisch onderzoek naar de problematische verhouding van het Europese economische beleid en de sociale grondrechten*, (Reeks van het Belgische Genootschap voor Arbeids- en Socialezekerheidsrecht; 19), Brugge, Die Keure, 2019, XIII-583 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 391-392

Besproken / Commenté(s) : 2016/130 (p. 391-392)

Van Hiel, I., "Cao bindt ook ondernemingen zonder werknemers", commentaar bij GwH, arrest nr. 59/2019, 8 mei 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 7.

Noot / Note : 2019/059

Sociale zekerheid

Sécurité sociale

Canazza, C. & Mary, G., "Le rôle-clé de l'Office de contrôle des mutualités remis en cause?", *Chron. D.S.* 2019, 339-343.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 341-342

Besproken / Commenté(s) : 1999/070 (p. 341-342)

Beheer en financiering van de sociale zekerheid

Gestion et financement de la sécurité sociale

Canazza, C. & Mary, G., "Le rôle-clé de l'Office de contrôle des mutualités remis en cause?", *Chron. D.S.* 2019, 339-343.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 341-342

Besproken / Commenté(s) : 1999/070 (p. 341-342)

Medisch recht

Médecine et droit

Van de Weyer, P.J. & Lierman, S., "Rechten van verdediging in een administratieve sanctieprocedure bij de Dienst voor Geneeskundige Evaluatie en Controle", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 333-357.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 337, 340 en 355-356

Besproken / Commenté(s) : 2014/076 (p. 340, 355-356)

Zie ook / Voir aussi : 2001/133, 2002/098, 2016/025

8. FISCAAL RECHT EN OPENBARE FINANCIËN / DROIT FISCAL ET FINANCES PUBLIQUES

Fiscaal recht

Droit fiscal

Beernaert, J.E., "En matière de fiscalité familiale, le mieux est-il, réellement, l'ennemi du bien?", in: Commission Famille du barreau de Mons., (coord.), *Parts contributives: un jeu de hasard?*, (Jeune Barreau de Mons), Limal, Anthemis 2018, 53-73.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 54-55

Besproken / Commenté(s) : 2004/063 (p. 54-55)

Maquet, B., "L'influence de la fiscalité sur la vie du couple", in: Musch, C., (coord.), *Le droit du couple. Aspects juridiques et fiscaux*, (Colloques de la Conférence Libre du Jeune Barreau de Liège), Limal, Anthemis, 2019, 65-134.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 74-75 et 80-81

Besproken / Commenté(s) : 1996/039 (p. 74-75), 2006/022 (p. 80-81)

Van Brustem, E., "Le difficile chemin du sursis", note sous C.C., 11 octobre 2018, n° 138/2018, *R.G.C.F. 2019/3*, 255-258.

Noot / Note : 2018/138

Inkomstenbelastingen en hiermee gelijkgestelde belastingen

Impôts sur les revenus et taxes assimilées aux impôts sur les revenus

---

De Troyer, I. & Plets, N., "Belasting op onrechtmatige inkomsten en aftrtek in geval van terugbetaling: is de samenhang volledig gewaarborgd?", noot onder Cass. 22 februari 2019, *T.F.R. 2019*, 627-629.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 629

Besproken / Commenté(s) : 2013/060 (p. 629), 2000/075 (p. 629)

Personenbelasting

Impôt des personnes physiques

Kleynen, G., "Les effets cachés de deux arrêts de la CJUE condamnant la façon dont la Belgique taxe les revenus d'origine étrangère", *R.G.F.C.P. 2019*, n° 17, 15-23.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 17-18

Besproken / Commenté(s) : 2007/162 (p. 17)

Niesten, H., "Draagwijdte «persoonlijke en familiale belastingvoordelen» onder *Schumacker*-doctrine ruim ingevuld door Antwerpse hof van beroep", noot onder Antwerpen 23 oktober 2018, *T.F.R. 2019*, 698-707.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 701

Besproken / Commenté(s) : 2014/068 (p. 701)

Patart, D., "Les conventions préventives de double imposition et la tentation de la juridiction administrative", *J. D.F. 2017*, 313-338.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 316 et 325-329

Besproken / Commenté(s) : 2014/169 (p. 325-329)

Zie ook / Voir aussi : 1998/067

Themelin, N., "Impôt des personnes physiques. Indemnités de dédit et arriérés de rémunération: consécration légale de la position historique du fisc et rétroactivité illégale", *Act. fisc.* 2019, n° 22, 1-4.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 2 et 4

Besproken / Commenté(s) : 2015/127 (p. 2)

Zie ook / Voir aussi : 2004/110, 2015/054, 2016/048

Van Dyck, J., "Cotisation sur commissions secrètes. Le délai de deux ans et six mois n'est pas un critère pertinent", commentaire sur C.C., 26 septembre 2019, n° 125/2019, *Fiscologue* 2019, n° 1626, 6-8.

Noot / Note : 2019/125

Van Dyck, J., "Geheimcommissielonenaanslag. Termijn van twee jaar en zes maanden deugt niet als onderscheidend criterium", noot bij GwH, arrest nr. 125/2019 van 26 september 2019, *Fiscoloog* 2019, nr. 1626, 6-8.

Noot / Note : 2019/125

Van Dyck, J., "Plus-value professionnelle sur terrains: y a-t-il discrimination?", *Fiscologue* 2019, n° 1615, 1-2.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 2 et référence à l'affaire pendante n° 7196

Rechtspersonenbelasting

Impôt des personnes morales

De Schrijver, D. & Putman, H., "Rechtspersonenbelasting. Jaaroverzicht RPB aj. 2019", *Fisc. Act.* 2019, nr. 29, 1-8.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 5

Besproken / Commenté(s) : 2018/044 (p. 5)

Procedure (directe belastingen)

Procédure (impôts directs)

Buysse, C., "Droit de visite: l'autorisation du juge de police, pas un «chiffon de papier»", commentaire sur C.C., 27 juin 2019, n° 104/2019, *Fiscologue* 2019, n° 1618, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Buysse, C., "Droit de visite: pas d'extension «sur place» à d'autres contribuables?", commentaire sur Bruxelles, 14 et 21 mai 2019, *Fiscologue* 2019, n° 1621, 1-3.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 2-3

Besproken / Commenté(s) : 2019/104 (p. 3), 2017/116 (p. 2-3)

Buysse, C., "Droit pénal. Fraude fiscale: le contentieux fiscal est intégré dans la procédure pénale", *Fiscologue* 2019, n° 1616, 1-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1 et 3

Besproken / Commenté(s) : 2014/061 (p. 1)

Buysse, C., "Onderzoek en controle. Visitatie woningen: machtiging politierechter is « geen vodjes papier »", commentaar bij GwH, arrest nr. 104/2019, 27 juni 2019, *Fiscoloog* 2019, nr. 1618, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Zie ook / Voir aussi : 2008/171, 2011/010

Buysse, C., "Onderzoek. Visitatie: geen uitbreiding «ter plaatse» naar andere belastingplichtingen?", commentaar bij Brussel 21 mei 2019 en 14 mei 2019, *Fiscoloog* 2019, nr. 1621, 1-4.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 2-3

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 2-3), 2019/104 (p. 3)

Buysse, C., "Strafrecht. Fiscale fraude: wetgever «integreert» fiscaal contentieux in strafprocedure", *Fiscoloog* 2019, nr. 1616, 1-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 1 en 3

Besproken / Commenté(s) : 2014/061 (p. 1)

De Raedt, S., "Machtiging tot huisvisitatie van de fiscus moet wel degelijk worden gemotiveerd", noot onder GwH, arrest nr. 104/2019, 27 juni 2019, *NjW* 2019, 610.

Noot / Note : 2019/104

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 610)

Desterbeck, F., "Onderzoek en controle. Visitatie: arrest Grondwettelijk Hof aan de praktijk getoetst", *Fisc. Act.* 2019, nr. 29, 1-3.

Noot / Note : 2017/116

Besproken / Commenté(s) : 2019/104 (p. 1)

Jansen, T., "Visitatie woning: Grondwettelijk Hof schept klaarheid. En EHRM nunanceert ... in geval van visitatie bij derden", *Fisc. Act.* 2019, nr. 26, 1-4.

Noot / Note : 2019/104

Besproken / Commenté(s) : 2017/116 (p. 2)

B.T.W., douane en accijnzen

T.V.A., douanes et accises

Massin, I., "BTW-statuut van chirurgische en paramedische prestaties op losse schroeven", commentaar bij HvJ, C-597/17, Belgisch Syndicaat van Chiropraxie e.a., *Fiscoloog* 2019, nr. 1620, 3-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim, met verwijzing naar de hangende zaak met rolnr. 6813

Besproken / Commenté(s) : 2017/106 (p. 3-5)

Massin, I., "TVA. Prestations «esthétiques» et paramédicales: statut TVA boiteux", commentaire sur C.J.U.E., 27 juni 2019 (Belgisch Syndicaat van Chiropraxie e.a. c. Ministerraad), C-597/17, *Fiscologue* 2019, n° 1620, 3-5.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim, avec référence à l'affaire pendante n° 6813

Besproken / Commenté(s) : 2017/106 (p. 3-5)

Vandevelde, M., "Advocaten ontsnappen niet aan btw-listing", commentaar bij GwH, arrest nr. 43/2019, 14 maart 2019, *Juristenkrant* 12 juni 2019, nr. 391, 9.

Noot / Note : 2019/043

X., Note d'observations sous Mons, 1er avril 2019, *J.D.F.* 2017, 347-348.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 347

Zie ook / Voir aussi : 2019/043

Successierechten Droits de succession

Debelva, F., "De confiscatoire of excessieve belasting: *Iudex non calculat?*", *T.F.R.* 2019, 609-624.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 624

Besproken / Commenté(s) : 2005/107 (p. 624)

Zie ook / Voir aussi : 2010/032

Bijzondere fiscaliteit Fiscalité particulière

Bourgeois, M. & Bahi, S., "Le prélèvement kilométrique pour les poids lourds en Région wallonne", *R.F.R.L.* 2019, 5-38.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 13-14, 21-22, 24-26 et 30

Besproken / Commenté(s) : 2017/030 (p. 13-14, 24)

Lokale belastingen Impôts locaux

Bonne, T. & Decock, M., "De belastingvrijstelling van intercommunales 2.0: de « economische activiteit » als maatstaf?", *T. Gem.* 2019, 60-75.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Besproken / Commenté(s) : 2004/016 (p. 64), 2004/166 (p. 64-65), 2012/148 (p. 64-65), 2014/114 (p. 64-65), 2004/008 (p. 64), 2004/014 (p. 64), 2005/173 (p. 64), 2016/151 (p. 67), 2017/066 (p. 60, 67-68, 74-75)

Zie ook / Voir aussi : 2019/005

Van Crombrugge, S., "Lokale belasting. Parkeerretributies: hoe onderscheiden «tariefzones» verantwoorden", commentaar bij Gent 5 februari 2019, *Fiscoloog* 2019, nr. 1620, 8-9.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Zie ook / Voir aussi : 2010/044, 2011/115, 2015/162

Van Crombrugge, S., "Taxe locale. Redevances de stationnement: différencier par «zones tarifaires»?", commentaire sur Gand, 5 février 2019, *Fiscologue* 2019, n° 1620, 8-10.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim

Zie ook / Voir aussi : 2010/044, 2011/115, 2015/062

Begrotingsrecht Droit budgétaire

Belle, A., "La loi belge anti-fonds vautours au sein du droit international sur la dette souveraine: le droit national comme outil de signalement et de gestion de risques de défaut", *Rev. b. dr. int.* 2018, 166-198.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 189-198

Besproken / Commenté(s) : 2018/061 (p. 189-198)

9. EUROPEES EN INTERNATIONAAL RECHT / DROIT EUROPÉEN ET INTERNATIONAL

Internationaal publiekrecht

Droit international public

---

d'Argent, P., De Vaucleroy, A. & Lanotte, E., "Jurisprudence belge relative au droit international public (2012-2017)", *Rev. b. dr. int.* 2018, 201-268.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 214-215, 217-220, 235-243 et 266

Besproken / Commenté(s) : 2015/103 (p. 214), 2012/144 (p. 214-215, 217), 2004/136 (p. 217-218), 2017/032 (p. 218), 2015/032 (p. 218-219), 2013/032 (p. 219), 2016/062 (p. 220), 2017/048 (p. 235-243), 2015/080 (p. 266)

Zie ook / Voir aussi : 2014/029

Recht van de Europese Unie

Droit de l'Union européenne

Broeckx, K., "De Europese Bankbeslagverordening", in: Taelman, P. & Allemeersch, B., (eds.), *Het burgerlijk proces opnieuw hervormd*, Antwerpen, Intersentia, 2019, 171-214.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 207-208

Zie ook / Voir aussi : 2017/048

Burgorgue-Larsen, L., "Chronique de jurisprudence européenne comparée (2018)", *RDP* 2019, 1101-1126.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 1123-1124

Besproken / Commenté(s) : 2018/126 (p. 1123-1124)

Cloots, E. & Sottiaux, S., "Constitutioneel recht. Het EU-recht voor het Grondwettelijk Hof", in: X., *Recht in beweging. 24ste VRG-alumnidag 2017*, Antwerpen, Maklu, 2017, 115-136.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : passim; zie ook p. 121 voor verwijzing naar de zaak met rolnr. 5808 die heeft geleid tot het arrest nr. 24/2015 van 5 maart 2015

Besproken / Commenté(s) : 2009/103 (p. 130)

Zie ook / Voir aussi : 2001/110, 2003/118, 2004/132, 2005/124, 2005/125, 2005/126, 2005/128, 2005/159, 2005/186, 2006/051, 2006/135, 2006/137, 2007/081, 2007/128, 2008/010, 2008/012, 2008/095, 2008/101, 2008/140, 2009/011, 2009/017, 2009/128, 2009/182, 2010/029, 2010/083, 2010/149, 2011/001, 2011/049, 2011/050, 2011/089, 2011/112, 2011/116, 2011/179, 2011/197, 2012/145, 2013/117, 2013/121, 2013/144, 2013/145, 2013/146, 2014/001, 2014/061, 2016/062

Kuisma, M., "Jurisdiction, Rule of Law, and Unity of EU Law in *Rosneft*", in: Albors-Llorens, A., Lianos, I., Micklitz, H.W., e.a., (eds.), *Yearbook of European Law 2018*, Oxford, Oxford University Press, 2018, 3-26.

Europees sociaal recht

Droit social européen

Pecinovsky, P., *EU economic governance en het recht op collectief onderhandelen. Een juridisch onderzoek naar de problematische verhouding van het Europese economische beleid en de sociale grondrechten*, (Reeks van het Belgische Genootschap voor Arbeids- en Socialezekerheidsrecht; 19), Brugge, Die Keure, 2019, XIII-583 p.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : zie p. 391-392

Besproken / Commenté(s) : 2016/130 (p. 391-392)

Belle, A., "La loi belge anti-fonds vautours au sein du droit international sur la dette souveraine: le droit national comme outil de signalement et de gestion de risques de défaut", *Rev. b. dr. int.* 2018, 166-198.

Rechtsleer GwH / Doctrine C.C. : voy. p. 189-198

Besproken / Commenté(s) : 2018/061 (p. 189-198)